

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

Studijní text ke zvláštní části úřednické zkoušky
pro obor služby

Regionální rozvoj

Praha 2022

Podklad k otázce č. 1: Vyjmenujte právní předpisy ČR a EU upravující rámec podpory regionálního rozvoje a stručně charakterizujete jejich obsah.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Právní předpisy ČR

Kompetenční zákon (č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů), který v § 14 stanoví působnost Ministerstvu pro místní rozvoj:

„§ 14

- (1) Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky,** politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.
- (2) Ministerstvo pro místní rozvoj**
 - a) **spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu,**
 - b) **koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností, pokud tyto prostředky přímo nespravuje.**
- (3) Ministerstvo pro místní rozvoj zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením.**
- (4) Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur."**

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, který podle vymezení předmětu úpravy v § 1 „**upravuje podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji a s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí**".

- ✓ **Podpora regionálního rozvoje** se odráží především v přípravě a realizaci strategie regionálního rozvoje ČR.
- ✓ **Cílem podpory regionálního rozvoje** je zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů.
- ✓ **Oblasti (věcné zaměření) podpory regionálního rozvoje** na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje.
- ✓ **Státem podporované regiony,** jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na dynamický a vyvážený rozvoj České republiky, zvyšování hospodářské a sociální úrovně územních samosprávných celků a udržování jejich hospodářské, sociální a územní soudržnosti, navrhuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s ostatními dotčenými ústředními správními úřady a kraji.

Právní předpisy upravující působnost krajů a obcí

Obsahují právní rámec podpory regionálního rozvoje spojený s působnostmi zastupitelstev, která schvalují programy nebo strategie rozvoje svých územních obvodů - vizte § 84 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů, § 35 zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 59 a 89 zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Právní předpisy EU

Zde je třeba zmínit především **Smlouvu o fungování Evropské unie**, ustanovení hlavy XVIII (čl. 174-178) pojednávající o hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Pro rámcové zaměření podpory jsou klíčová zejména ustanovení čl. 174:

„Článek 174

Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Unie se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů.

V rámci dotyčných regionů je zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony."

Pro jednotlivá programová období EU jsou schvalována přímo použitelná nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) EU, která stanoví podrobnosti o podporách poskytovaných prostřednictvím Evropských fondů (nyní označovaných jako Evropské strukturální a investiční fondy).“

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Kromě seznámení s výše uvedenými právními předpisy lze doplnkově doporučit k aktuálním podrobnostem o podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj příslušné webové stránky ministerstva a návazně i webové stránky jednotlivých krajů.

Podklad k otázce č. 2: Kterými právními předpisy a řídicími akty je stanoveno konkrétní věcné a územní zaměření podpory regionálního rozvoje v ČR?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Právní předpisy ČR

Obecné podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí, přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro zvýšení hospodářské a sociální úrovně jednotlivých regionů stanoví zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů (vizte § 3 a 4).

Oblasti (věcné zaměření) podpory regionálního rozvoje na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje (§ 3 odst. 2 cit. zákona).

Státem podporované regiony, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na dynamický a vyvážený rozvoj České republiky, zvyšování hospodářské a sociální úrovně územních samosprávných celků a udržování jejich hospodářské, sociální a územní soudržnosti, navrhuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s ostatními dotčenými ústředními správními úřady a kraji (§ 4 cit. zákona).

Zaměření podpory regionálního rozvoje pro konkrétní časové období (vymezené shodně s programovým obdobím EU) je obsaženo ve **strategii regionálního rozvoje**

Vymezení státem podporovaných regionů je prováděno usneseními vlády. .

Strategie regionálního rozvoje (podle § 6 cit. zákona) zejména

- a) analyzuje stav regionálního rozvoje,
- b) stanoví republikové priority a strategické cíle regionální politiky pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje území,
- c) stanoví podklady pro vymezení priorit podpory regionálního rozvoje prostřednictvím fondů Evropské unie,
- d) stanoví podmínky pro vymezení státem podporovaných regionů,
- e) vymezuje nástroje k realizaci stanovených priorit a cílů,
- f) stanoví zaměření programu regionálního rozvoje Ministerstva,
- g) vymezuje úkoly ostatních dotčených ústředních správních úřadů k zabezpečení realizace stanovených priorit a cílů,
- h) stanoví způsob sledování a vyhodnocování účinnosti Strategie regionálního rozvoje,
- i) obsahuje doporučení krajům pro zaměření jejich rozvoje.

Právní předpisy upravující působnost krajů a obcí se zabývají zaměřením podpory regionálního rozvoje ve spojení s působnostmi zastupitelstev, která schvalují programy nebo strategie rozvoje svých územních obvodů - vizte § 84 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů, § 35 zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 59 a 89 zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Kromě seznámení s právními předpisy a usneseními vlády zmíněnými v textu lze doplňkově doporučit k aktuálním podrobnostem o podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj příslušné webové stránky ministerstva a návazně i webové stránky jednotlivých krajů.

Podklad k otázce č. 3: Jak spolu souvisí regionální politika a politika soudržnosti, čím jsou určovány a jak se navzájem ovlivňují?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Politika soudržnosti (kohezní politika) je evropskou regionální politikou, která je v současnosti největším zdrojem pro realizaci české národní regionální politiky. Byť by evropská politika soudržnosti měla být dle principu adicionality doplňkovou k národním regionálním politikám, zejména v podmínkách států střední a východní Evropy ji objemem finančních prostředků významně převyšuje.

Evropská politika soudržnosti má své **počátky** v sedmdesátých letech minulého století a je úzce spojena se vstupem Velké Británie do tehdejších Evropských společenství. Ve svých počátcích se politika soudržnosti zaměřovala především na regiony postižené útlumem těžkého průmyslu a na venkovské regiony, **v současném období** se ve větší míře snaží nabídnout vhodné nástroje pro všechny typy regionů včetně těch nejrozvinutějších.

V českém prostředí lze říci, že cíle politiky soudržnosti se výrazně promítly také do základních strategických dokumentů regionálního rozvoje, tj. zejména do Strategie regionálního rozvoje ČR, která se do značné míry na evropskou politiku soudržnosti odkazuje a poněkud pomíjí možnosti explicitní národní regionální politiky a prostorových dopadů sektorových politik (politik zaměstnanosti, dopravní politiky, politiky životního prostředí, atd.).

Na základě některých nástrojů politiky soudržnosti došlo v ČR k uplatnění nových myšlenek a nástrojů pro provádění regionální politiky - např. důraz na integrovaný přístup ve smyslu strategického plánování na úrovni funkčního regionu (namísto dřívějšího důrazu na administrativní celky - města, regiony) či na lepší provázanost jednotlivých fondů. Politika soudržnosti tedy přináší do prostředí zejména nových členských států EU principy regionální politiky uplatňované zpravidla v zemích, kde má regionální politika tradici a silné postavení.

Hlavními cíli politiky soudržnosti jsou ekonomická, sociální a nově (od platnosti Lisabonské smlouvy z roku 2009) také územní koheze. Lze přitom říci, že formulace územní koheze (soudržnosti) je ponechána na jednotlivých členských státech, které si tak mohou zvolit typ regionu, který budou primárně podporovat. Politika soudržnosti tedy definuje obecné cíle, které jsou na úrovni členských států EU dále rozpracovány a konkretizovány.

Gestorem národní regionální politiky je Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR), které se v posledních letech ve zvýšené míře pokouší prosadit územní dimenzi (tj. zohlednění regionálních specifik) také v politikách jiných resortů, jejichž územní dopad je však významný.

Za nástroj koordinace financování regionální politiky státu lze podle zákona o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, považovat strategii regionálního rozvoje (spolu s dokumenty stanovujícími rámec pomoci EU).

Podpora regionálního rozvoje krajem je v zákoně o podpoře regionálního rozvoje upravena obecně, s respektováním samostatné působnosti kraje a s přihlédnutím k obecným požadavkům kladeným na strategické rozvojové dokumenty.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Informace k politice soudržnosti lze získat na oficiálních internetových stránkách Evropské komise.
- K podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj viz lze využít příslušné webové stránky ministerstva

Podklad k otázce č. 4: Kterými právními předpisy a jakým způsobem je vymezena koordinační role Ministerstva pro místní rozvoj ČR v oblastech regionální politiky a politiky soudržnosti?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Primárně je koordinační role Ministerstva pro místní rozvoj upravena **kompetenčním zákonem** (č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů), který v § 14 stanoví působnost Ministerstvu pro místní rozvoj:

„§ 14

(1) Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu a pro věci nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

(2) Ministerstvo pro místní rozvoj

- a) spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu,
- b) **koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování politiky bydlení a regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností, pokud tyto prostředky přímo nespravuje.**

(3) Ministerstvo pro místní rozvoj zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením.

(4) Ministerstvo pro místní rozvoj zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur."

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, ve vztahu k ústředním správním úřadům a krajům obecně formuluje koordinační roli Ministerstva pro místní rozvoj v § 14 odst. 1 ve znění:

„§ 14

(1) Ministerstvo

a) sleduje a vyhodnocuje činnost správních úřadů, krajů a obcí při podpoře regionálního rozvoje a doporučuje ve vztahu k jejich působnostem opatření pro realizaci priorit a cílů obsažených ve Strategii regionálního rozvoje,

b) koordinuje na celostátní úrovni mezinárodní spolupráci v oblasti podpory regionálního rozvoje a územní spolupráce,

c) napomáhá zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur."

Koordinační role Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti je upravena zejména v § 17a cit. zákona:

§ 17a

(1) Ministerstvo zabezpečuje spolupráci České republiky s orgány Evropské unie a koordinuje činnosti řídicích orgánů při využití peněžních prostředků z fondů Evropské unie v oblastech podpory hospodářské, sociální a územní soudržnosti a rybářské politiky s výjimkou společné zemědělské politiky Evropské unie (dále jen "oblast podpory") a v oblasti územní spolupráce. Ministerstvo dále koordinuje věcné překryvy a návaznosti při využití peněžních prostředků z fondů Evropské unie.

(2) Ministerstvo po projednání s řídicími orgány v oblasti podpory předkládá vládě ke schválení návrh jednotného národního rámce, kterým se metodicky sjednocují postupy spojené s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním programů těchto fondů.

(3) Ministerstvo v oblasti podpory ve spolupráci s řídicími orgány

a) navrhuje vládě strategický rámec a priority rozvoje České republiky,

b) zajišťuje přípravu, provádění, sledování a vyhodnocování dohody o partnerství uzavřené mezi Českou republikou a Evropskou komisí o čerpání peněžních prostředků z fondů Evropské unie v oblasti podpory (dále jen "Dohoda o partnerství"),

c) navrhuje vládě systém pro čerpání peněžních prostředků z fondů Evropské unie, který zahrnuje vymezení operačních programů, řídicích orgánů a věcných rozhraní a návazností mezi operačními programy,

d) koordinuje efektivní využívání peněžních prostředků z fondů Evropské unie a naplňování podmínek a sleduje dodržování průřezových povinností pro čerpání peněžních prostředků z fondů Evropské unie stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie,

e) identifikuje a vyhodnocuje rizika čerpání peněžních prostředků z fondů Evropské unie a navrhuje vládě vhodná opatření.

(4) Ministerstvo v oblasti fondů, programů a nástrojů v přímém řízení Evropské komise na národní úrovni a v součinnosti s národními kontaktními místy

a) sleduje a vyhodnocuje využívání fondů, programů a nástrojů, prosazuje zájmy České republiky v Evropské komisi a navrhuje opatření ke zlepšení využívání fondů, programů a nástrojů,

b) navrhuje opatření k harmonizaci pravidel pro poskytování podpory a sleduje a vyhodnocuje věcné překryvy a návaznosti ve spolupráci s řídicími orgány,

c) poskytuje metodickou, vzdělávací, informační a propagační podporu při využívání fondů, programů a nástrojů.

(5) Ministerstvo po projednání s řídicími orgány v oblasti podpory vydává řídicí akty závazné pro řídicí orgány operačních programů, kterými metodicky sjednocuje postupy spojené s přípravou, řízením, realizací, monitorováním a vyhodnocováním těchto programů. V případě, že po projednání s řídicími orgány operačních programů v oblasti podpory nebude dosaženo shody mezi Ministerstvem a řídicími orgány operačních programů, rozhodne o rozporech vláda na návrh Ministerstva.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Kromě seznámení s výše uvedenými právními předpisy lze doplňkově doporučit k aktuálním podrobnostem o podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj příslušné webové stránky ministerstva.

Podklad k otázce č. 5: Které instituce na úrovni EU se věnují podpoře regionálního rozvoje v kontextu politiky soudržnosti? Stručně charakterizujte jejich zaměření.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

V institucionální struktuře Evropské unie hraje hlavní roli trojúhelník **Evropská komise - Rada EU - Evropský parlament**, který doplňuje Evropský soudní dvůr. Někdy se proto používá pojem institucionální čtyřúhelník. Tyto instituce kumulují více funkcí: Komise navrhuje a zajišťuje uplatňování přijatých opatření, Evropský parlament spolurozhoduje, doporučuje a kontroluje, Rada Evropské unie rozhoduje a Soudní dvůr Evropské unie řeší spory.

Evropská komise je institucí podporující obecný zájem Evropské unie. Má mnoho funkcí - zejména navrhuje právní akty, pod kontrolou Soudního dvora dohlíží na uplatňování práva Unie, vypracovává roční rozpočet Unie, který je schvalován Evropským parlamentem a Radou, provádí politiky EU a reprezentuje Evropskou unii v zahraničí. Evropská komise je politicky nezávislý, výkonný orgán EU. Je jediným orgánem Unie, který odpovídá za předkládání návrhů nové evropské legislativy, a je odpovědná za provádění rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady EU. **Politické vedení** zajišťuje tým 27 komisařů (z každé země EU jeden) v čele s předsedou Komise, který rozhoduje o rozdělení jednotlivých oblastí politiky mezi členy Komise.

Rada EU zastupuje členské státy. Ministři vlád členských zemí se společně usnášejí na konkrétních politických krocích v oblastech působnosti svých resortů. Mimo pravidelné schůzky ministrů a jejich

náměstků Radě napomáhá na pracovní úrovni **Výbor stálých zástupců (COREPER I a COREPER II)**.

Evropský parlament zastupuje občany Evropské unie. Společně s Radou EU se podílí na schvalování právních aktů, které se dále realizují v členských státech EU. Rovněž vykonává rozpočtové a kontrolní funkce.

Tuto strukturu doplňuje **Evropská rada**, která je tvořena nejvyššími představiteli členských států, kteří na pravidelných zasedáních určují směřování politiky Evropské unie a dávají podněty k jejímu rozvoji.

Institucionálnímu trojúhelníku jsou nápomocny poradní instituce - **Hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů**.

Hospodářský a sociální výbor je poradním orgánem, vyjadřuje názory zaměstnanců, zaměstnavatelů a organizované občanské společnosti na hospodářské a sociální aspekty. Je složený ze zástupců **organizací pracovníků a zaměstnavatelských organizací a dalších zájmových skupin**.

Výbor regionů je poradní institucí zastupující regionální a místní samosprávné celky v Evropské unii; vyjadřuje stanoviska regionálních a místních orgánů. Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament musejí konzultovat Výbor regionů, pokud překládají návrh právního předpisu v oblasti, která se týká místních a regionálních samospráv.

Převzato a upraveno od: JUDr. Mgr. Igor Blahušiak, Euroskop

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Internetové stránky:

- **Orgány, instituce a ostatní subjekty EU**
https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_cs
- **Instituce EU**
<https://www.euroskop.cz/76/69/clanek/instituce-eu/>

Podklad k otázce č. 6: Které ústřední správní úřady nebo jiné instituce a organizace na úrovni ČR se věnují podpoře regionálního rozvoje? Stručně charakterizujte jejich zaměření.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

- **Ústřední orgány státní správy**, jejichž působnost je primárně založena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů), tvoří institucionální páteř podpory regionálního rozvoje.

Z úpravy obsažené v uvedeném kompetenčním zákoně vychází níže uvedený přehled působností.

- > **Základní působnosti ve vztahu k podpoře regionálního rozvoje** generují obecný rámec pro činnost územních samosprávných celků.

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování regionální politiky státu, včetně

koordinace financování těchto činností (pokud tyto prostředky přímo nespravuje), zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením, zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur.

Působnost Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti regionálního rozvoje je podrobněji upravena samostatným zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

S podporou regionálního rozvoje souvisí i další působnosti Ministerstva pro místní rozvoj v oblastech politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

Ministerstvo vnitra plní koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy, je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro územní členění státu, volby do zastupitelstev územní samosprávy, oblast informačních systémů veřejné správy, zajišťuje komunikační síť pro územní orgány státní správy.

Ministerstvo financí je především ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet (jehož prostřednictvím získávají finanční zdroje územně správní celky - obce a kraje), daně, finanční hospodaření, finanční kontrolu, přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, účetnictví, audit.

- > **Metodická podpora a odborné odvětvové řízení** jsou důležité pro oblasti, v nichž obce a kraje vykonávají samostatnou nebo přenesenou působnost; v dalším textu je uveden výběr nejvýznamnějších kompetencí.

Ministerstvo zdravotnictví je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví.

Ministerstvo práce a sociálních věcí je ústředním orgánem státní správy pro sociální péči, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku.

Ministerstvo životního prostředí je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí, je ústředním orgánem státní správy pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod, pro ochranu přírody a krajiny, pro odpadové hospodářství a pro posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí.

Ministerstvo zemědělství je ústředním orgánem státní správy lesů a pro vodní hospodářství.

Ministerstvo dopravy je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy.

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky.

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro správu vojenských újezdů.

- **Organizace s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje**

Asociace krajů České republiky (AK ČR) je otevřenou zájmovou nestranickou a nevládní právnickou osobou založenou jako zájmové sdružení právnických osob podle § 27 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) a § 28 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Cílem Asociace je zejména hájit společné zájmy a práva krajů sdružených v Asociaci v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy, hájit a prosazovat společné zájmy krajů v procesu přípravy vstupu České republiky do Evropské unie a tyto zájmy hájit a prosazovat i po vstupu České republiky do Evropské unie, vytvářet podmínky pro řešení problémů a otázek společných pro členy Asociace, podílet se na vytváření podmínek pro vzdělávání členů zastupitelstev krajů, zaměstnanců krajů zařazených do krajských úřadů a zaměstnanců organizací zřizovaných kraji a pomáhat krajům při jejich zahraničních aktivitách.

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) je otevřenou, zájmovou, nestranickou a nevládní organizací (s právní formou spolku), jejímž cílem je hájení společných zájmů a práv obcí sdružených ve Svazu v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy a vytváření podmínek pro řešení problémů a otázek společných pro členy Svazu.

Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR) je nevládní apolitickou organizací s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Základní cíle sdružení jsou hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje, poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. (NS MAS) je společenstvím sdružující organizačně samostatné právnické osoby - místní akční skupiny - pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje - metody LEADER ve prospěch venkova na území České republiky.

Národní stálá konference (NSK) je platformou bez právní subjektivity, která byla založena pro koordinaci naplňování územní dimenze Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014-2020 (sladění územních potřeb a tematického zaměření programů). Zároveň se jedná o platformu pro prosazování partnerského přístupu.

NSK přispívá k:

- zajištění vzájemné provázanosti a koordinace státu a regionů (územních partnerů) při implementaci územní dimenze a realizaci Dohody o partnerství a programů spolufinancovaných z ESI fondů a fondů EU,
- diskuzi o souladu potřeb definovaných regionálními stálými konferencemi v regionálních akčních plánech a jejich reálným naplňováním prostřednictvím ESI fondů a fondů EU či národních dotačních titulů,
- diskuzi o míře naplňování Národního dokumentu k územní dimenzi a jeho zohledňování řídicími orgány jednotlivých operačních programů.¹

Regionální stálá konference (RSK) je zřízena na principech partnerství s územní působností v jednotlivých krajích ČR.

¹ V programovém období 2014–2020 byl základním dokumentem pro uplatňování principu územní dimenze „Národní dokument územní dimenze“ (NDÚD). V novém programovém období se obdobný dokument jmenuje „Územní dimenze v operačních programech 2021+“.

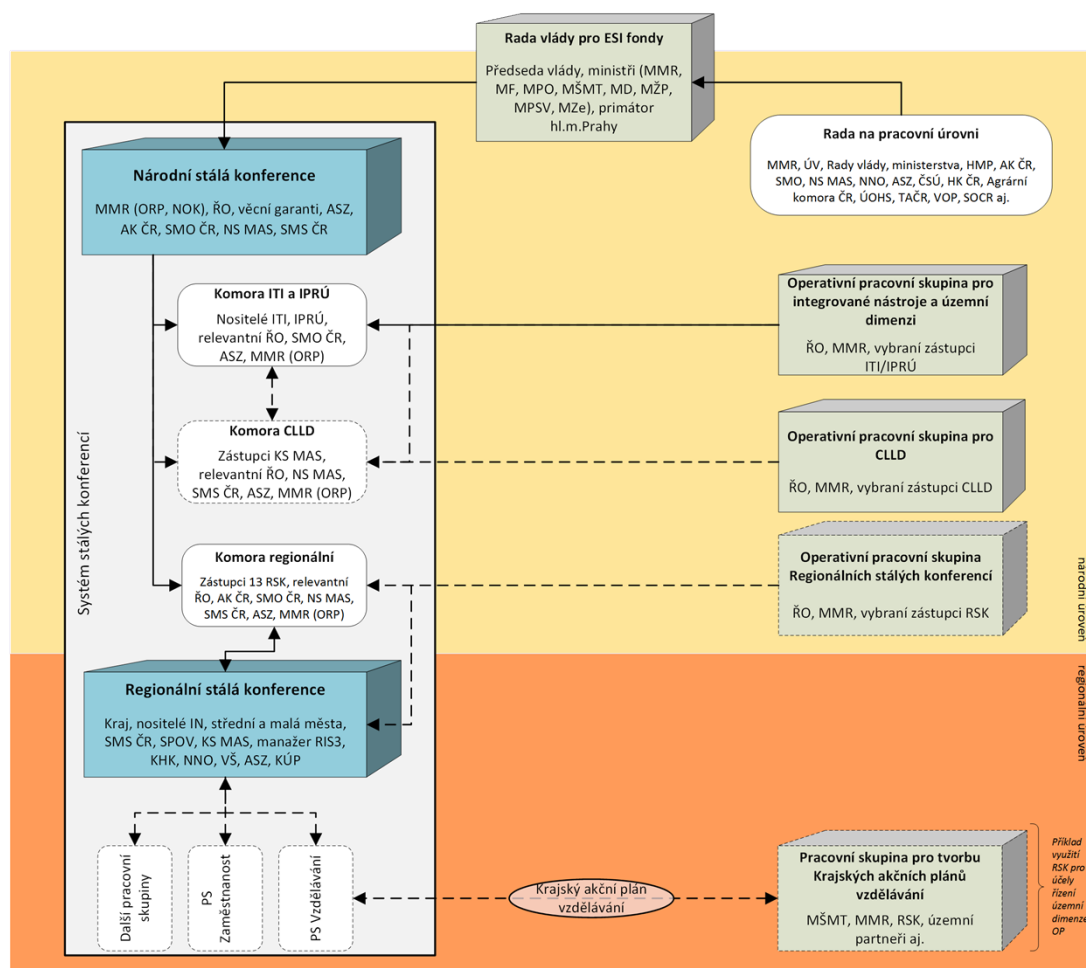
Zaměření činnosti RSK:

- podílí se na realizaci územní dimenze prostřednictvím regionálních akčních plánů (RAP), včetně části vztahující se k financování z fondů EU, iniciuje, sleduje a podporuje absorpční kapacitu regionu,
- projednává a doporučuje územní a věcné zaměření výzev a sladění jejich harmonogramu a projednává návrhy předložené svými členy směřující k naplnění územní dimenze, které následně komunikuje prostřednictvím svého zástupce v NSK,
- RSK prostřednictvím NSK a MMR zpracovává podklady pro rozhodování a řízení na úrovni řídicích orgánů na základě jejich požadavku, koordinuje aktivity v rámci svého území a každoročně předkládá Zprávu o hodnocení plnění Regionálního akčního plánu,
- zřizuje pracovní skupiny pro stěžejní tematické oblasti daného regionu.

Členy pracovních skupin jsou významní aktéři z řad samosprávných celků, podnikatelských subjektů, krajských či neziskových organizací zaměřených na činnost v dané tematické oblasti.

Obr. Schéma řízení územní dimenze.

Schéma řízení územní dimenze

Zdroj: webové stránky územní dimenze, <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/uvodni-strana>

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- webové stránky uváděných organizací s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje.
- webové stránky územní dimenze,
<https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/uvodni-strana>

Podklad k otázce č. 7: Popište úpravu působností územních samosprávných celků v oblasti podpory regionálního rozvoje.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Působnost územních samosprávných celků (obcí a krajů) v oblasti podpory regionálního rozvoje lze odvodit z obecných právních úprav jejich kompetencí obsažených v obecním a krajském zřízení a ze speciální právní úpravy - zákona o podpoře regionálního rozvoje.

V případě obce je možné vycházet z ustanovení § 35 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů upravujících samostatnou působnost, podle nichž

„Do samostatné působnosti obce patří spravování záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou svěřeny zákonem krajům nebo pokud nejde o výkon přenesené působnosti, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zvláštní zákon.“

a dále

„Obec v samostatné působnosti ve svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku“.

Z hlediska koncepčního rozvoje obce je významná úprava v § 84 obecního zřízení, podle níž je mj. zastupitelstvu obce vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce.

V případě kraje jde rovněž o úpravu samostatné působnosti obsaženou v § 14 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle níž

„Do samostatné působnosti kraje patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost kraje“.

Z hlediska koncepčního rozvoje kraje je významná úprava v § 35 krajského zřízení, která mj. stanoví, že zastupitelstvu kraje je vyhrazeno koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů (konkrétně zákona o podpoře regionálního rozvoje), zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění.

Pro hlavní město Prahu jsou obdobné úpravy obsaženy v ustanovení § 16 zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů:

„Do samostatné působnosti hlavního města Prahy patří spravování záležitostí, které jsou v zájmu hlavního města Prahy a jeho občanů, pokud nejde o výkon přenesené působnosti hlavního města Prahy nebo úkoly, které jsou zvláštními zákony svěřeny správním úřadům jako výkon státní správy.“

a dále v § 59 téhož zákona, podle něhož je zastupitelstvu hl. m. Prahy vyhrazeno mj. schvalovat po projednání s městskými částmi a uskutečňovat strategii rozvoje hlavního města Prahy podle zvláštních právních předpisů (konkrétně zákona o podpoře regionálního rozvoje).

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, jako speciální úprava v oblasti podpory regionálního rozvoje

> ve vztahu k působnosti **obce** stanoví v § 14 odst. 4: **„(4)**

Obec

a) spolupracuje s krajem, na jehož území se nachází, při přípravě a realizaci strategie rozvoje územního obvodu kraje,

b) v souladu s místními podmínkami a rozvojovými dokumenty samostatně nebo ve spolupráci s jinými obcemi zabezpečuje nebo podporuje aktivity zaměřené na rozvoj územního obvodu obce.",

> ve vztahu k působnosti **kraje** stanoví v § 14 odst. 3 :

„(3) Kraj

a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoje svého územního obvodu,

b) schvaluje a realizuje strategii rozvoje územního obvodu kraje, sleduje a hodnotí její plnění,

c) podporuje rozvoj regionů vymezených ve strategii rozvoje územního obvodu kraje,

d) doporučuje ve vztahu k působnostem správních úřadů a obcí opatření pro realizaci priorit a cílů obsažených ve strategii rozvoje územního obvodu kraje,

e) koordinuje ve svém územním obvodu spolupráci v oblasti regionálního rozvoje.".

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, vytváří podmínky pro financování podpory rozvoje obcí a krajů, vymezuje z tohoto pohledu např. výdaje, které lze hradit z rozpočtu obce či kraje.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Kromě seznámení s právními předpisy zmíněnými v textu lze doplňkově doporučit pro konkrétní ilustraci forem podpory regionálního rozvoje v působnosti územních samosprávných celků webové stránky jednotlivých krajů, měst a obcí.

Podklad k otázce č. 8: Uved'te názvy strategických dokumentů přijímaných v oblasti podpory regionálního rozvoje na úrovni ČR a územních samosprávných celků a stručně charakterizujte jejich obsah.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Platný zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, byl ve své základní podobě vyhlášen s účinností od 1. ledna 2001, jeho zásadnější změna byla provedena zákonem č. 298/2015 Sb.

V § 3 odst. 2 se uvádí:

„(2) Oblasti podpory regionálního rozvoje na úrovni České republiky podrobněji vymezí strategie regionálního rozvoje České republiky (dále také „SRR“) a na úrovni kraje strategie rozvoje územního obvodu kraje.“

Strategie regionálního rozvoje (spolu s dokumenty stanovujícími rámec pomoci EU) je nástrojem koordinace financování regionální politiky státu podle zákona o podpoře regionálního rozvoje i ve smyslu § 14 odst. 2 písm. b) kompetenčního zákona. Nyní platná **Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+-(dále též „SRR ČR 2021+“)**-byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 4. listopadu 2019 č. 775.

Vymezení státem podporovaných regionů je prováděno usneseními vlády, aktuálně je schváleno usnesením ze dne 11. ledna 2021 č. 23, obdobně jako realizační dokument SRR ČR 2021 - Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2022.

Obecné požadavky na obsah SRR jsou rámcově upraveny v **§ 6 zákona č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Hlavní smyslem SRR ČR 2021+ je identifikovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný či žádoucí územně specifický přístup a definovat, jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v odlišných územních kontextech.

Geografické vymezení cílů SRR ČR 2021+.

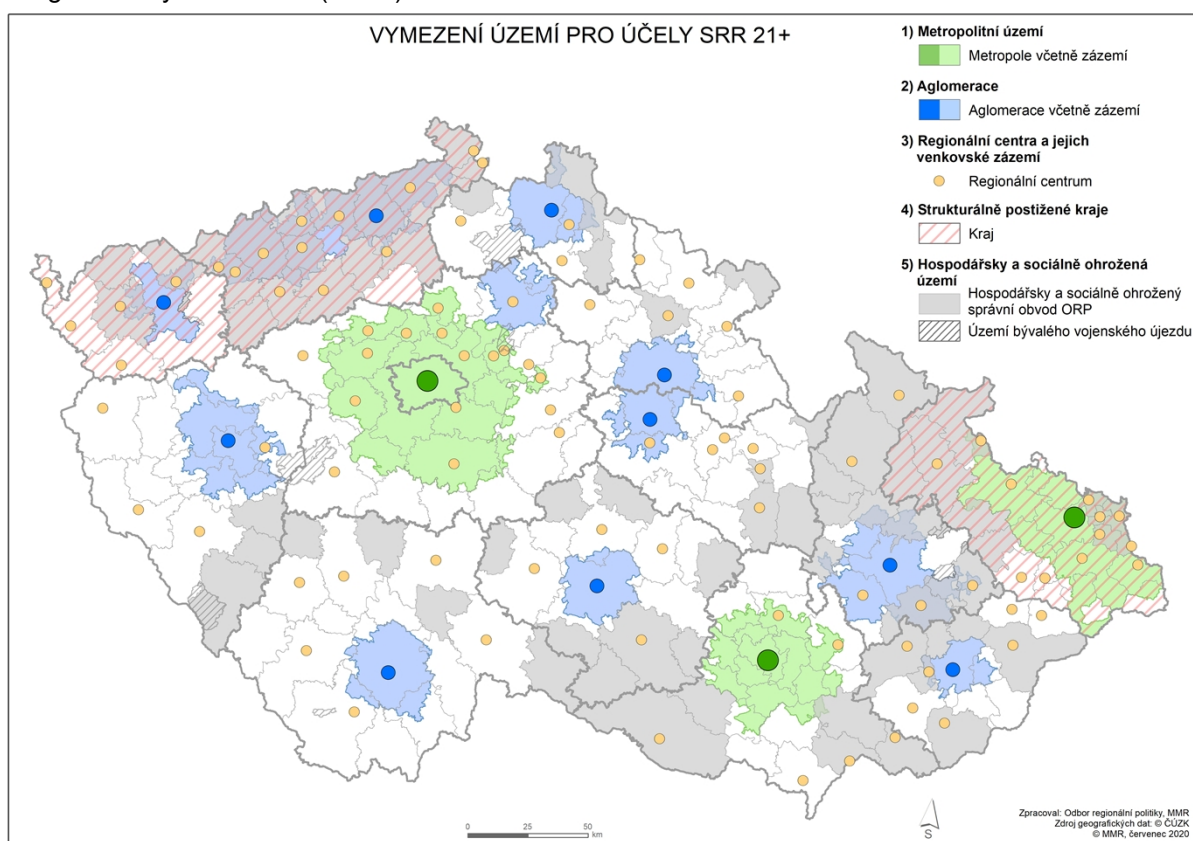
Jednotlivé cíle (témata) se vzájemně prolínají, z logiky formulace problémů se nejedná o územně skladebné problémy, ale o problémy vzájemně se překrývající. Některá území (urbánní, venkovská) mohou spadat do více než jednoho cíle (tématu). Zároveň platí, že každé zemí je součástí alespoň jednoho cíle (tématu).

Tab. Geografické vymezení cílů (témat) SRR ČR 2021+

Cíle (témata)	Geografické vymezení
Metropolitní zemí	Pražské, Brněnské a Ostravské metropolitní území. Konkrétní vymezení metropolitního území je předmětem samostatného odborného úkolu.
Aglomerace	Ostatní krajská města a jejich zázemí. Konkrétní vymezení aglomerací je předmětem samostatného odborného úkolu.
Regionální centra a jejich venkovské zázemí	Regionálními centry jsou myšlena města definovaná v tabulce 3 a další regionální centra nižšího řádu vymezená kraji. Jejich zázemím je myšleno veškeré území nespádající do spádovaného území metropolitních území a aglomerací.

	Regionálními centry jsou i ta města, která jsou součástí metropolitního území, či aglomerace (např. Chrudim, Přerov, Jablonec nad Nisou). Spádové území těchto měst bude definováno.
Strukturálně postižené kraje	Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj, Karlovarský kraj.
Hospodářsky a sociálně ohrožená území	<p>Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) definované na základě stanovených indikátorů – (a) intenzita bytové výstavby, (b) hrubá míra celkového přírůstku, (c) index stárí, (d) podíl nezaměstnaných osob, (e) intenzita podnikatelské aktivity. Vymezeny byly správní obvody ORP, které vykazují nejhorší výsledky v těchto indikátorech a v nichž žije 25 % obyvatel Česka.</p> <p>Nad rámec správních obvodů ORP vymezených dle výše stanovených indikátorů jsou do této kategorie zařazena také správní území obcí zasahujících do bývalých vojenských újezdů.</p>

Geografické vymezení cílů (témat) SRR ČR 2021+

Zdroj: SRR ČR 2021+

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro metropolitní území:

- Rozvíjet kapacity vědy a výzkumu a podporovat příchod a setrvání talentů a špičkových vědeckých pracovníků
- Rozvíjet regionální inovační systém
- Zlepšit postavení a význam firem v rámci globálních sítí
- Lépe integrovat systém veřejné dopravy a rozvíjet městskou mobilitu
- Zkvalitnit napojení na evropské metropole

- Zlepšit dostupnost sociálních a zdravotních služeb, vzdělávání a služeb péče o děti
- Vytvořit podmínky pro dostupné bydlení a zkvalitnit sídlištní celky
- Zlepšit integraci cizinců na lokální úrovni
- Napomáhat rozvoji a využití kulturního a kreativního potenciálu
- Zajistit koordinovaný prostorový rozvoj
- Zlepšit mikroklimatické podmínky

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro aglomerace:

- Účinněji využívat ekonomický potenciál aglomerací a rozvíjet vědeckovýzkumné základny
- Zajistit kvalitní dopravní spojení a obslužnost území pro osobní i nákladní dopravu
- Efektivněji řídit dopravu a přispět ke snížení jejích negativních vlivů
- Zajistit dostatečný rozsah sociálních a zdravotních služeb
- Zlepšit dostupnost vzdělávání, zajistit kvalitní vzdělávací infrastrukturu a infrastrukturu služeb péče o děti
- Zajistit dostatečnou kapacitu dostupných a sociálních bytů pro ohrožené skupiny obyvatelstva nebo osoby, které ztratily bydlení, a to mimo segregované a vyloučené lokality
- Napomáhat rozvoji a využití potenciálu aglomerací v oblasti kultury a cestovního ruchu
- Podporovat udržitelný prostorový rozvoj
- Zlepšit mikroklimatické podmínky

Co plánuje SRR ČR 2021+pro regionální centra a jejich venkovské zázemí:

- Diverzifikovat ekonomické činnosti
- Zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol
- Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele
- Revitalizovat brownfieldy
- Zlepšit dostupnost vysokorychlostního internetu
- Rozvíjet udržitelný cestovní ruch
- Lépe koordinovat dopravu v regionu
- Zlepšovat stav komunikací a železnic
- Obnovit a modernizovat infrastrukturu a vybavenost škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajistit služby péče o děti
- Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí
- Zajistit adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb a zlepšit dostupnost občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvořit podmínky pro rozvoj komunitního života
- Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí
- Rozvíjet udržitelnou péči o krajinu a vodní zdroje, revitalizovat a podporovat samovolné zadržování vody v krajině tam, kde je to možné, a podporovat budování malých vodních nádrží
- Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny
- Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center
- Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí
- Využít moderních systémů hospodaření v krajině a snížit negativní dopady intenzivního způsobu hospodaření v území
- Rozvíjet nové zdroje energie spočívající v obnovitelných zdrojích a úložiscích energie
- Upravit přenosovou a distribuční soustavu a umožnit tak připojení nových zdrojů obnovitelné energie

Co plánuje SRR ČR 2021+pro strukturálně postižené kraje:

Podpora rozvoje strukturálně postižených regionů je řešena v rámci Souhrnných akčních plánů Strategie hospodářské restrukturalizace (program RE:START), bližší informace naleznete na

Co plánuje SRR ČR 2021+ pro hospodářsky a sociálně ohrožená území:

- Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky
- Podporovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic
- Usilovat o příchod vnějších investic
- Zajistit dobrou dopravní obslužnost
- Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami a předcházet jejich vzniku
- Rozvíjet komunitní život v obcích
- Zajistit občanskou vybavenost
- Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a středním stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli

Podpora regionálního rozvoje krajem je v zákoně o podpoře regionálního rozvoje upravena obecně, s respektováním samostatné působnosti kraje (úroveň NUTS 3) a s přihlédnutím k obecným požadavkům kladeným na strategické rozvojové dokumenty.

Na krajské úrovni je **podle § 12 zákona č. 248/2000 Sb.**, o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů vytvářena **strategie rozvoje územního obvodu kraje** (do nabytí účinnosti novely provedené zákonem č. 298/2015 byly vytvářeny **programy rozvoje kraje**):

„ § 12

(1) Strategie rozvoje územního obvodu kraje určuje ve stanoveném období zaměření a cíle rozvoje kraje zejména s ohledem na dynamický a vyvážený rozvoj kraje a jednotlivých částí jeho území a stanoví základní podmínky pro naplňování těchto cílů.

(2) Strategie rozvoje územního obvodu kraje zejména

- a) analyzuje současný stav a očekávaný vývoj územního obvodu kraje,**
- b) stanoví strategické cíle a priority rozvoje kraje a nástroje regionální politiky pro zajištění dynamického a vyváženého rozvoje územního obvodu kraje a částí jeho území,**
- c) vymezuje krajem podporované části jeho území."**

Dokument sestává z cílených opatření a intervencí zaměřených na stimulaci rozvoje kraje. Obsahuje směry a úkoly rozvoje finanční povahy i úkoly nefinanční povahy, jako jsou politika, nástroje, organizační úkoly, doporučení pro ústřední správní orgány atd.

Program rozvoje obce

Základním plánovacím dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, je program rozvoje obce (PRO). Na základě poznání situace v obci a názorů a potřeb občanů, podnikatelů, zájmových organizací a dalších subjektů v obci formuluje představy o budoucnosti obce spolu s činnostmi vedoucími k jejich naplnění.

Další strategické dokumenty na mikroregionální úrovni

Obce mohou na základě vzájemné dohody spolupracovat a usilovat tak o společné řešení problémů, prosazovat společný postup k dosažení záměrů a zajišťovat propojení aktivit obcí v územně uceleném prostoru. Spolupracující obce mohou uzavírat **dobrovolné svazky obcí** či se stávat členy **místních akčních skupin**, které si následně zpracovávají vlastní strategické rozvojové dokumenty.

Na mikroregionální úrovni mohou být realizovány tzv. **integrované nástroje** na základě zpracované a schválené strategie. Ve venkovských oblastech se jedná o **komunitně vedený místní rozvoj** implementovaný místními akčními skupinami. V urbánním území to pak jsou **integrované územní investice**, jejichž nositeli jsou nejvýznamnější česká města.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, (nejlépe v aktualizované verzi dostupné prostřednictvím elektronických aplikací jako např. ASPI, kde jsou v literatuře dostupné i důvodové zprávy).
- K podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj viz lze využít příslušné webové stránky ministerstva a návazně také internetové stránky jednotlivých krajů (většinou sekce regionální rozvoj, strategický rozvoj kraje apod.).
- <https://www.mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021>
- <https://restartregionu.cz/>

Podklad k otázce č. 9: Uved'te názvy hlavních dokumentů přijatých na podporu urbánního rozvoje v rámci EU a ČR a stručně charakterizujte jejich obsah.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Urbánní politika představuje koncepční a cílevědomou činnost veřejné autority (např. orgánů Evropské unie, vlády) zaměřenou na rozvoj měst. Její cíle vycházejí z identifikace hlavních problémů rozvoje měst a z jejich postavení a funkcí v sídelní a regionální struktuře státu a jsou vyjádřeny šesti zásadami. Z této definice vyplývá její průřezový a interdisciplinární charakter, což znamená, že na jejím vytváření a realizaci se společně a koordinovaně podílejí jednotlivé dílčí politiky, přičemž regionální politika a územní plánování představují pro tuto koordinaci věcný a územní rámec.

Hlavní dokumenty přijaté na podporu urbánního rozvoje v rámci EU

Nová Lipská charta – Transformační síla měst pro obecné blaho

Strategický rámec *Nová lipská charta (NLCH) – Využití transformační síly měst pro obecné blaho (NLCH)* byl schválen na neformálním setkání ministrů členských států zodpovědných za urbánní záležitosti dne 30. listopadu 2020 v Lipsku. Tento dokument vychází ze základní myšlenky Lipské charty

z roku 2007, tedy z integrovaného přístupu k rozvoji měst jako celku se zvláštní pozorností na tzv. deprivované/upadající čtvrti měst.

Ve srovnání s Lipskou chartou z roku 2007 však text obsahuje konkrétní odkazy na současné globální výzvy, které mají přímý dopad na evropská města a mohou zintenzivnit rozdíly v naší společnosti, jakými jsou změna klimatu, nedostatek zdrojů, migrace, demografické změny, pandemie a rychle se měnící ekonomiky. Dalším novým bodem je zohlednění digitálních výzev. Revidovaná charta rovněž poskytuje politický rámec pro zajišťování globálních a evropských dohod.

Části:

- preambule
- transformační schopnost evropských měst
- hlavní zásady řádné správy měst
- posílení měst pro transformaci

Na Novou lipskou chartu navazuje dokument **Implementace Nové lipské charty** prostřednictvím více úrovně správy, která jako hlavní nástroj pro realizaci NLCH určuje Městskou agendu pro EU.

Městská agenda pro EU (MAEU)

MAEU představuje integrovaný a koordinovaný přístup k řešení měst. Byla schválena v roce 2016 tzv. Amsterodamským paktem. Jádrem Městské agendy pro EU je rozvoj partnerství, která se týkají 14 tematických oblastí.

Jako první byla na přelomu roku 2015 a 2016 odstartována čtyři pilotní partnerství:

1. začleňování migrantů a uprchlíků,
2. kvalita ovzduší,
3. městská chudoba,
4. bydlení.

Od 1. ledna 2017 byla zahájena další čtyři partnerství:

1. oběhové hospodářství,
2. digitální transformace,
3. městská mobilita,
4. pracovní příležitosti a dovednosti v místní ekonomice.

Přibližně od poloviny roku 2017 jsou realizována partnerství:

1. adaptace na změnu klimatu (včetně řešení pomocí zelené infrastruktury),
2. energetická transformace,
3. udržitelné využívání území a řešení na základě přírodních principů,
4. inovativní a odpovědné zadávání veřejných zakázek.

V roce 2018 byla spuštěna partnerství:

1. kultura a kulturní dědictví
2. bezpečnost ve veřejném prostoru.

Tato partnerství umožní městům, členským státům, orgánům EU a zúčastněným stranám, jako jsou nevládní organizace a obchodní partneři, na rovnocenné bázi spolupracovat a nacházet společné způsoby zlepšení městských oblastí v Evropské unii. Výsledkem jsou Akční plány s konkrétními návrhy co zlepšit v oblasti (pilíři) financování, legislativy či znalostí ve výše uvedených tematických oblastech.

Územní agenda 2030

Územní agenda 2030 (TA2030) je evropským strategickým rámcem, který podporuje územní soudržnost v Evropě a zdůrazňuje význam strategického řízení a územního plánování. TA2030 byla

přijata 1. prosince 2020 v Lipsku a vychází z Územní agendy EU z roku 2007.

Hlavním úkolem TA2030 je směřovat ke snižování rozdílů mezi regiony jako jednoho z hlavních principů Evropské unie, který usiluje o vyvážený rozvoj Evropy. TA2030 reaguje na globální výzvy, jakými jsou digitalizace, demografické změny či klimatické změny, které mají vliv na nerovnoměrný rozvoj území, ať již v důsledku finanční a hospodářské krize, či jejich prostorového dopadu. Do samotného průběhu procesu tvorby TA2030 rovněž zasáhla pandemie COVID-19 a revidovaný text reflektuje její dopady na tvorbu politik a potřebu zvýšení odolnosti regionů.

2 zastřešující cíle:

1. Spravedlivá Evropa (priority: vyvážený územní rozvoj, funkční regiony – přibližování místního a regionálního rozvoje, přeshraniční oblasti).
2. Zelená Evropa (ekologické živobytí, klimaticky neutrální a odolná města a regiony, silné a udržitelné místní ekonomiky v globalizovaném světě, udržitelná digitální fyzická konektivita měst).

Realizace TA2030 je prostřednictvím tzv. pilotních akcí.

Zásady urbánní politiky

Zásady urbánní politiky jsou rámcovým dokumentem, který má za cíl koordinovat přístupy všech úrovní veřejné správy k rozvoji měst, navrhnout směry a aktivity napomáhající k jejich udržitelnému rozvoji a s ohledem na význam měst pro rozvoj České republiky motivovat i soukromý a neziskový sektor k jejich podpoře.

Zásady urbánní politiky schválené usnesením vlády ze dne 10. května 2010 č. 342 byly aktualizovány usnesením vlády ze dne 24. července 2017 č. 549 o Zásadách urbánní politiky.

V dokumentu je definováno 5 zásad:

- Strategický a integrovaný přístup k rozvoji měst
- Polycentrický rozvoj sídelní soustavy
- Podpora rozvoje měst jako pólů rozvoje v území
- Péče o městské životní prostředí
- Zajištění implementace Nové městské agendy

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Podrobně k Zásadám urbánní politiky vizte text na příslušných webových stránkách MMR věnovaných koncepcím a strategiím v oblasti regionálního rozvoje.

[Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Nová lipská charta \(mmr.cz\)](#)

[Territorial Agenda 2030 | A future for all places](#)

Podklad k otázce č. 10: Jmenujte nadnárodní instituce a iniciativy v oblasti podpory urbánního rozvoje a stručně pojednejte o jejich zaměření.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Evropská unie podporuje urbánní rozvoj prostřednictvím různých platforem.

Jedná se o:

- pravidelná setkání **Urban Development Group (UDG)** a **generálních ředitelů (DG UM)** odpovědných za urbánní záležitosti,
- setkání expertní skupiny k územní kohezi a urbánním záležitostem (**EG TCUM**),
- Plánovaný **OP URBACT IV** v programovém období 2021-2027 přímo navazuje na URBACT III. Měly by v něm být zachovány současné formy podpory měst spočívající v budování kapacit, sdílení dobré praxe a síťování. Připravovány jsou nové formy spolupráce založené na kratších projektech, národních iniciativách a flexibilnějším zapojení měst. První výzvy jsou plánovány na červen 2022.

Mezi další významné iniciativy lze zařadit:

Eurocities - síť evropských měst

- V rámci jednotlivých fór (existuje např. Fórum ekonomického rozvoje) jednotlivá města využívají společných setkání k výměně informací a zkušeností a tvorbě společných stanovisek, issue papers atd.

Evropská síť znalostí městských záležitostí (EUKN)

- Evropská síť znalostí městských záležitostí (EUKN, z angl. European Urban Knowledge Network) je udržitelnou, mezivládní znalostní sítí s národními kontaktními místy v partnerských členských státech, působící jako centrum znalostí pro stávající síť odborníků na urbánní záležitosti na všech úrovních správy. (Kontaktní místo pro ČR je součástí odboru regionální politiky Ministerstva pro místní rozvoj ČR).
- EUKN nabízí portál www.eukn.org ke sdílení zkušeností a know-how, e-knihovnu, pořádá každoroční mezinárodní konference, organizuje semináře v členských zemích (tzv. Policy Lab), vydává roční tematické publikace, tematické souborné dokumenty (tzv. dossier) a pravidelné newslettery.

Nadnárodní institucí, která je se také zaměřuje na podporu urbánního rozvoje, je i **Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)** prostřednictvím **Pracovní skupiny pro politiku rozvoje městských oblastí (Working Party on Urban Policy)**, jejichž setkání se zástupce Ministerstva pro místní rozvoj ČR také účastní. OECD se v činnosti této pracovní skupiny zaměřuje na hledání přístupů k fenoménu urbanizace ve spojení s ekonomickým růstem, využitím energetických zdrojů a klimatickými změnami, které ovlivňují život v městských aglomeracích v současném světě.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Více informací k

- * aktivitám OECD v oblasti urbánního rozvoje lze nalézt na internetové stránce http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/
 - * OP URBACT a EUKN lze nalézt na příslušných webových stránkách MMR <https://urbact.eu/urbact-v-ceske-republice>
 - * Eurocities lze nalézt na internetové stránce <http://www.eurocities.eu/>
- aktivitám OECD v oblasti urbánního rozvoje lze nalézt na internetové stránce OECD work on Cities - OECD

Podklad k otázce č. 11: Vyjmenujte metropolitní oblasti a územní aglomerace v ČR a obecně charakterizujte jejich rozvojové problémy.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ v současné době definuje **3 metropolitní území: Pražské, Brněnské a Ostravské** (Politika územního rozvoje, dále též „PÚR“, jakožto základní dokument územního plánování, definuje shodné metropolitní rozvojové oblasti). **Ostatní krajská města** se svým funkčním zázemím **lze označit za územní (či regionální) aglomerace**; Dvoujadernou aglomeraci tvoří Hradec Králové a Pardubice a taktéž Ústí nad Labem a Chomutov.

Pozn. výše uvedené členění odpovídá i rozvojovým oblastem dle PÚR s výjimkou Mladé Boleslavi, která je územní aglomerací využívající nástroj IPRÚ v programovém období 2014-2020, resp. nástroj ITI v programovém období 2021-2027, ale která není definována jako rozvojové oblast dle PÚR.

Vymezené metropolitní oblasti a aglomerace jsou územími, která jsou relevantní z pohledu tzv. **územní dimenze**, která je definována v **Národním dokumentu k územní dimenzi** (dále též „NDÚD“), který obsahuje územní průmět identifikovaných potřeb a na základě toho vymezuje územní zaměření v relevantních programech v programovém období 2014-2020. V programovém období 2021-2027 nahradil NDÚD dokument Územní dimenze v operačních programech 2021+ (dále též „ÚDOP“). ÚDOP představuje nástroj regionální politiky při (územním) usměrňování podpory z programů financovaných z fondů politiky soudržnosti EU (fondů EU) v období 2021-2027. Rozvoj metropolitních oblastí a územních (regionálních) aglomerací je v období 2021 – 2027 podporován prostřednictvím tzv. **integrováných nástrojů: ITI** (integrováných územních investic).

Hlavní identifikované problémy s vazbou na regionální specifika příslušné metropolitní oblasti / aglomerace lze rozdělit do 4 základních oblastí; konkrétně dopravy a mobility, sociální soudržnosti, posilování konkurenceschopnosti a udržitelné ekonomiky a životního prostředí.

V oblasti **dopravy a mobility** je třeba posílit regionální dopravní vazby, a to propojením jádra a zázemí příslušné metropolitní oblasti / aglomerace, odstraněním dopravních bariér a rizik a integrací veřejné dopravy a dalších druhů dopravy.

V oblasti **sociální soudržnosti** je třeba zajistit dostatečnou kapacitu a kvalitu veřejných služeb a ochranu před sociálním vyloučením znevýhodněných osob a zaměřit se na oblast sociálního bydlení.

Posilování konkurenceschopnosti a udržitelné ekonomiky, které je nutné postavit na zvyšování kvality lidských zdrojů (vzdělávání) s napojením na podnikatelský sektor, využití potenciálu vědy a techniky podporováním síťování a spolupráce univerzit a vědeckovýzkumných pracovišť s inovativními podniky.

Posledním významným tématem je **zajištění kvalitního životního prostředí** urbanizovaných území; to zahrnuje zajištění kvality ovzduší, rozvoj ekologicky příznivé dopravy, řešení energetických zásob (energetický mix; energetické úspory), péči o sídelní zeleň, zlepšení kvality vody a zásobování vodou, protipovodňová ochrana či zkvalitnění systému sběru, třídění a opětovného využití odpadu.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Problémy území, v nichž je aplikován nástroj ITI, lze zjistit zejména v analytických částech konkrétních integrovaných strategií, které jsou uveřejněny v Databázi strategií <http://databaze-strategie.cz/>, případně ve strategických dokumentech dotčených měst.
- K územní dimenzi včetně integrovaných nástrojů lze využít příslušné webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj.

Podklad k otázce č. 12: Uveďte, které specifické nástroje jsou určeny na podporu rozvoje metropolitních oblastí a územních aglomerací v ČR.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

V programovém období EU 2014–2020 byly specifickými nástroji tzv. integrované nástroje: pro urbánní prostor **integrované územní investice (ITI)** a **integrované plány rozvoje území (IPRÚ)**.

V programovém období 2021-2027 dochází k transformaci nástroje IPRÚ do podoby ITI, tedy v podmínkách ČR je uplatňován již pouze nástroj ITI.

ITI v programovém období 2021 – 2027 navazuje na výsledky realizace z programového období 2014 – 2020 s cílem strategické podpory rozvojového potenciálu urbánních funkčních území a řešení identifikovaných bariér, např. v oblasti udržitelné městské mobility, dobudování veřejné infrastruktury, podpory mezisektorové spolupráce, předcházení změnám klimatu a prevenci sucha, zavádění moderních technologií a aplikací pro zlepšení výkonu územní veřejné správy a zvyšování kvality života občanů.

Integrované územní investice (ITI) jsou v programovém období 2021-2027 v ČR realizované v metropolitních oblastech a aglomeracích celostátního významu ("MO/A") v souladu s evropskou legislativou (oproti PO 2014-2020 došlo ke zrušení minimálního velikostního omezení 300 000 obyvateli). Na základě Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a jednotného vymezení území MO/A na bázi funkčních regionů, které jsou oprávněny využívat nástroj ITI, se jedná o 13 území: Pražskou metropolitní oblast, Brněnskou metropolitní oblast, Ostravskou metropolitní oblast, Plzeňskou aglomeraci, Ústecko-chomutovskou aglomeraci, Hradecko-pardubickou aglomeraci, Olomouckou aglomeraci, Liberecko-jabloneckou aglomeraci, Mladoboleslavskou aglomeraci, Karlovarskou aglomeraci, Českobudějovickou aglomeraci, Jihlavskou aglomeraci a Zlínskou aglomeraci.

V programovém období 2021-2027 je nástroj ITI realizován v 5 sektorových operačních programech: Integrovaný regionální operační program, Operační program Doprava, Operační program Životní prostředí, Operační program Jan Amos Komenský, Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost) prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti

a bude přispívat k naplňování tematicky širokých integrovaných územních strategií metropolitních oblastí a aglomerací. Na financování implementace integrovaných územních strategií se bude spolupodílet Operační program technická pomoc.

ITI jsou realizovány na základě **integrovaných územních strategií**.

Pozn.: Pojem „územní strategie“ je obsažen v § 17d zákona č. 12/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. V navazujících dokumentech spojených využíváním integrovaných nástrojů je pojem „územní strategie“ doplněn o „integrovaná“ s cílem zvýraznit příslušnost tohoto strategického dokumentu k integrovaným územním investicím (ITI).

Výše vymezená metropolitní oblast/aglomerace předloží ke schválení a realizaci jednu integrovanou územní strategii, vypracovanou na bázi partnerského přístupu v území. Integrovaná územní strategie se ve své analýze problémů a potřeb a následném definování a hierarchizaci priorit soustředí na klíčové tematické okruhy rozvoje specifické pro danou metropolitní oblast. Integrované územní investice budou zaměřeny převážně na realizaci větších strategických projektů, které jsou zásadní pro dané území a mají významný dopad pro řešená území; podpořeny budou i menší projekty, které větší projekty vhodně doplní pro dosažení žádoucích synergických efektů. Povinná struktura strategií je stanovena **Metodickým pokynem pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027**. Příprava integrované územní strategie je spjata se zákonem 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, kterým jsou města v souladu s § 17d oprávněna zpracovávat a provádět integrované územní strategie a mohou za tímto účelem uzavírat s dalšími obcemi veřejnoprávní smlouvy. Města podle § 17d plní úlohu nositelů integrovaných územních strategií.

Prostřednictvím ITI se ČR zavázala **splnit v programovém období 2021-2027 požadavek alokace minimálně 8 % prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj na udržitelný městský rozvoj (oproti 5% v programovém období 2014-2020)**.

Určité specifikum k realizaci udržitelného rozvoje měst v podmínkách ČR v programovém období 2014-2020 představovaly tzv. **Integrované plány rozvoje území** (IPRÚ), které se realizovaly v Českých Budějovicích, Jihlavě, Karlových Varech, Liberci, Mladé Boleslavi a Zlíně včetně funkčního zázemí těchto měst. V programovém období 2021-2027 dochází k transformaci nástroje IPRÚ do podoby ITI a vyjmenovaná města mohou své integrované územní strategie realizovat prostřednictvím nástroje ITI.

Nástroj IPRÚ byl v programovém období 2014 – 2020 realizován na základě **integrovaných strategií**. Koordinace mezi fondy v případě integrovaných nástrojů bude zajištěna prostřednictvím **Národní stálé konference**, urbánní integrované nástroje disponují vlastní komorou.

Ve vztahu k integrovaným nástrojům podrobnosti stanoví **Metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027**, ve vztahu k Národní stálé konferenci její statut a jednací řád.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- K územní dimenzi včetně integrovaných nástrojů a vymezení území pro ITI v ČR lze využít příslušné webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj.
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
- K metodickému prostředí (Jednotný národní rámec) lze využít [webové stránky DotaceEU.cz](https://dotaceeu.cz)

Podklad k otázce č. 13: Definujte pojem „venkov“ a popište, čím je charakterizován.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Jednoznačnou definici venkova nelze stanovit, venkov totiž patří mezi sociálně konstruované kategorie (podobně jako např. Evropa). Venkov, resp. hranice mezi venkovem a městem není prvotně dána, existuje pouze ve vědomí lidí, resp. společnosti jako celku, přičemž je proměnlivá v závislosti na času, prostoru, sociální skupině nebo uvažovaném geografickém měřítku. Jako populární kategorie a pevná součást sociálního (a politického) diskurzu v ČR však nemůže být koncept venkova z pojmového aparátu regionální politiky zcela vynechán, i když jeho praktické uplatnění v rámci analytické a plánovací činnosti je vzhledem k jeho abstraktní povaze velmi omezené. Venkov je totiž nutné vždy vymezit/definovat na základě jednoznačně uchopitelných kategorií, jako např. počet obyvatel obce, hustota osídlení, land use atd. (podobných definičních znaků venkova může být nekonečné množství), a to ad hoc, s ohledem na aktuální potřebu.

Venkovem se zpravidla rozumí geografický prostor sestávající z území obcí, které splňují daná kritéria (definiční znaky).

V obecné rovině lze identifikovat tři základní přístupy k vymezení venkova:

- **Implicitní vymezení na základě formálního statutu obcí.** V ČR zákon o obcích stanoví jako zvláštní kategorie obcí statutární města, města a městyse. Zbývající obce, které nespádají do žádné z těchto kategorií, lze označit jako venkovské. Pochopitelně, je jen otázkou konkrétního přístupu, zda za vesnice nebudou označeny i městyse, příp. i obce se statutem města (pokud je záměrem vymezit venkov extenzivně, mimo největších sídel). Tento přístup bere v úvahu pouze vůli dané obce stát se městem/městysen (a následně kladné vyjádření vlády), příp. kritérium počtu obyvatel (u měst 3 000). Další ekonomické, sociální, architektonické a jiné znaky nemají na vymezení vliv.
- **Druhý přístup (lze jej nazvat pozitivistickým) spočívá ve vymezení venkova na základě analýzy vybraného objektivního ukazatele/ukazatelů.** Vybrané jsou ukazatele, o kterých se analytik domnívá, že vypovídají o míře urbanity/rurality dané obce, tyto jsou analyzovány prostřednictvím příslušných statistických metod a výsledek analýzy stanoví rozdělení obcí na městské a venkovské (příp. na nějaké další kategorie). Nejjednodušším přístupem je vymezení na základě počtu obyvatel (v ČR nejčastěji 2 000 nebo 3 000, v některých zemích i přes 10 000; ještě vhodnější je sledovat počet přítomných obyvatel, trvalé bydliště totiž neznamená, že se daná osoba v příslušné obci skutečně dlouhodoběji zdržuje) nebo hustoty zalidnění obce (např. metodika OECD, která definuje venkovské obce na základě hustoty obyvatel – mezní hranice mezi venkovskou obcí a městem je 150 obyv./km²). O něco propracovanější je metodika EK Degree of urbanisation (DEGURBA), která je založena na definici venkovských, městských a velkoměstských buněk o rozměru 1 km². Využity mohou být různé multikriteriální analýzy.
- **Sociálně konstruktivistický přístup.** Vzhledem k tomu, že obsah pojmu venkov je sociálně konstruován (jednoduše řečeno, venkov je tím, za co ho považuje daná společnost v dané chvíli, přičemž význam, který pojmu venkov přisuzuje společnost, není statický, ale vyvíjí se), lze k jeho vymezení zaujmout sociálně konstruktivistický přístup. Při tomto přístupu zjišťujeme, který geografický prostor společnost za venkov považuje, a který nikoli. Přístup je založen na jednoduché logice, avšak vyžaduje realizaci rozsáhlých sociologických šetření, proto je v praxi obtížně realizovatelný.

Venkov je často vymezován druhotně jako prostor, který není městem, tj. nejsou primárně definovány znaky venkovského prostoru, ale znaky urbánního prostoru. Jedná se však o dvě strany téže mince, v podstatě vždy definujeme hranici mezi městem a venkovem. Je však nutné si uvědomit, že mezi

typickou (exemplární) venkovskou obcí (ať je definována na základě jakýchkoli znaků) a typickým městem existuje množství přechodných forem, na což reaguje teorie městsko-venkovského kontinua.

Příklady vymezení v programových a strategických dokumentech:

- V rámci **Koncepce rozvoje venkova** je venkov definován jako geografický prostor zahrnující územní obvody obcí, které nejsou středisky. Jedná se tedy o implicitní vymezení venkova založené na statistické analýze, které zohledňuje prostorové vztahy mezi jednotlivými obcemi a míru jejich centrálních funkcí (střediskovosti). Venkovem jsou tedy ty obce, které nemají v sídelním systému významnější postavení, neplní centrální funkce, příp. pouze v malém rozsahu, a nevytvářejí si vlastní zázemí většího rozsahu (pro které by plnily obslužnou funkci). Tyto atributy pochopitelně v prostoru významně korelují s dalšími potenciálními definičními znaky venkova. Definice středisek vychází ze sociogeografické regionalizace ČR od M. Hampla a M. Marady (2015)².
- V **Programu rozvoje venkova 2014–2020** je venkov „charakterizován“ na základě metodiky OECD (mezní hranice mezi venkovskou obcí a městem je 150 obyv./km²) i metodiky EK DEURBA. Nicméně pro podporu z PRV 2014–2020 se za venkovské území považuje celé území České republiky s výjimkou NUTS 2 Praha.

Charakteristické znaky venkova (neplatí nutně pro všechny typy venkova):

- Vyšší míra vzájemné sociální závislosti.
- Menší variabilita profesních možností.
- Silnější vazba na tradice a slabší inklinace k sociální změně.
- Silnější determinace přírodním prostředím.
- Charakter sídla – převažující nízkopodlažní zástavba, často v sobě spojující obytnou a hospodářskou funkci.
- Zastavěné území katastru je malé, převládá nezastavěná (zemědělská a ostatní) půda.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky

Doporučené materiály pro přípravu:

MMR (2020): Koncepce rozvoje venkova. (Online) Dostupné z https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf

Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.

Perlín, R. (2009): Vymezení venkovských obcí v Česku. Deník veřejné správy. (online) dostupné z <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6384068>

Perlín, R., Kučerová, S., Kučera, Z. (2010): Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie, 115, č. 2, 161–187.

² Hampl, M., Marada, M. (2015): Sociogeografická regionalizace Česka. Geografie, 120, č. 3, s. 397–421.

Podklad k otázce č. 14: Které orgány veřejné správy a další organizace v ČR a EU mají v gesci problematiku venkova?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Ústřední orgány státní správy, jejichž působnost je primárně založena zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů), tvoří institucionální páteř podpory regionálního rozvoje. Problematika venkova (resp. podpory venkova) není v kompetenčním zákoně samostatně ukotvena, je však možné ji pojímat jako součást podpory regionálního rozvoje.

Z úpravy obsažené v uvedeném kompetenčním zákoně vychází níže uvedený přehled působností.

Základní působnosti ve vztahu k podpoře regionálního rozvoje vytvářející obecný rámec pro podporu venkova:

Ministerstvo pro místní rozvoj je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, spravuje finanční prostředky určené k zabezpečování regionální politiky státu, koordinuje činnosti ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy při zabezpečování regionální politiky státu, včetně koordinace financování těchto činností (pokud tyto prostředky přímo nespravuje), zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením, zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur.

Působnost Ministerstva pro místní rozvoj v oblasti regionálního rozvoje je podrobněji upravena samostatným zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Pro podporu rozvoje venkova z národních zdrojů je v působnosti ministerstva zřízen podprogram Podpora obnovy a rozvoje venkova a pravidelně pořádána soutěž Vesnice roku.

S podporou regionálního rozvoje (resp. venkova) souvisí i další působnosti Ministerstva pro místní rozvoj v oblastech politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, územního plánování a stavebního řádu, vyvlastnění, investiční politiky, cestovního ruchu a pohřebnictví.

Ministerstvo pro místní rozvoj je gestorem implementace nástroje komunitně vedený místní rozvoj.

Základním koncepčním materiálem pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany Ministerstva pro místní rozvoj je Koncepce rozvoje venkova (KRV). Ta nastavuje jednotné národní pojetí rozvoje venkovských oblastí ČR a jasně určuje, jakým směrem se má rozvoj českého venkova ubírat.

Ministerstvo vnitra plní koordinační úlohu v oblasti organizace a výkonu veřejné správy, je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro územní členění státu, volby do zastupitelstev územní samosprávy, oblast informačních systémů veřejné správy, zajišťuje komunikační síť pro územní orgány státní správy.

Ministerstvo financí je především ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet (jehož prostřednictvím získávají finanční zdroje územně správní celky - obce a kraje), daně, finanční hospodaření, finanční kontrolu, přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, účetnictví, audit.

Metodická podpora a odborné odvětvové řízení jsou důležité pro oblasti, v nichž obce vykonávají samostatnou nebo přenesenou působnost; z tohoto pohledu lze z hlediska podpory venkova zmínit zejména

Ministerstvo zemědělství (je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství, vodní hospodářství, lesy, myslivost a rybářství, ve své působnosti administruje Program rozvoje venkova spolufinancovaný ze zdrojů evropských strukturálních a investičních fondů).

Ministerstvo životního prostředí (je orgánem vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí, je ústředním orgánem státní správy pro ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti povrchových a podzemních vod, pro ochranu přírody a krajiny, pro odpadové hospodářství a pro posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku).

Ministerstvo zdravotnictví (je ústředním orgánem státní správy pro zdravotní služby a ochranu veřejného zdraví).

Ministerstvo práce a sociálních věcí (je ústředním orgánem státní správy pro sociální péči, péči o rodinu a děti, péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc).

Ministerstvo dopravy (je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy).

Ministerstvo kultury (je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky).

Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy pro správu vojenských újezdů.

Kraje mají při rozvoji venkova významnou roli. Jejich zastupitelstva mohou koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění - vizte § 35 odst. 2 písm. d) zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Od roku 2004 kraje disponují prostředky původně státního Programu obnovy venkova.

Obce prostřednictvím svých zastupitelstev schvalují program rozvoje obce - vizte § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Klíčovým aktérem na lokální úrovni je obec. Vzhledem k roztržičnosti obcí, rozsahu úkolů plynoucích z výkonu veřejné správy a s ohledem na omezené finanční zdroje menších obcí nabývá na významu sdružování v dobrovolných svazcích obcí (§ 49 - 53 cit. zákona). Obce mohou spolu s dalšími subjekty vytvářet také tzv. místní akční skupiny (právní osoby působící na principu místního partnerství, sdružující zástupce neziskových organizací, podnikatelských subjektů a orgánů veřejné správy).

Organizace s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou venkova:

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) je otevřenou, zájmovou, nestranickou a nevládní organizací (s právní formou spolku), jejímž cílem je hájení společných zájmů a práv obcí sdružených ve Svazu v duchu principů, z nichž vychází Evropská charta místní samosprávy a vytváření podmínek pro řešení problémů a otázek společných pro členy Svazu.

Sdružení místních samospráv ČR (SMS ČR) je nevládní apolitickou organizací s celostátní působností, která sdružuje a hájí zájmy obcí a měst v ČR. Základní cíle sdružení jsou hájení společných zájmů práv obcí a měst, sdružených ve Sdružení, podle principů a pravidel, jejichž ochranu Sdružení zajišťuje, poskytnutí platformy obcím a městům pro řešení problémů a otázek, které se dotýkají samospráv, a pro spolupráci s nevládním (neziskovým) sektorem.

Spolek pro obnovu venkova (SPOV) přispívá k rehabilitaci venkova, k obnově a prohloubení společenského a duchovního života na venkově, k posílení hospodářské stability a prosperity venkova. Jeho cílem je motivovat občany žijící na venkově k dobrovolným aktivitám, napomáhat vzniku a činnosti místních a regionálních sdružení, překonávat úzce resortní přístupy k řešení problémů obnovy vesnice a rozvoje venkova, podporovat a realizovat Program obnovy venkova nebo zapojovat se do evropské spolupráce v této oblasti.

Kromě Spolku pro obnovu venkova působí v České republice řada dalších neziskových organizací, mezi něž patří např. [Evropské vzdělávací fórum pro rozvoj venkova](#) nebo [Škola obnovy venkova](#).

Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. (NS MAS) je společenstvím sdružující organizačně samostatné právnické osoby - místní akční skupiny - pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje - metody LEADER ve prospěch venkova na území České republiky.

V rámci Evropské komise působí se zaměřením mj. na podporu venkova Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI).

Činnost metody místního rozvoje LEADER byla zahájena v roce 1991 Evropskou komisí jako iniciativa společenství poskytující venkovským komunitám v EU podporu v zapojování místních partnerů do výstavby budoucí podoby dané oblasti. LEADER pokračuje v programovém období 2014-2020 v novém kontextu vícezdrojového financování jako komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Zůstává povinnou součástí programů rozvoje venkova financovaných z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) s případným spolufinancováním v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Evropského námořního a rybářského fondu (EMFF).

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky.
- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.
- webové stránky uváděných organizací s celostátní působností, jejichž činnost souvisí s podporou regionálního rozvoje.
- k podpoře v rámci EU viz webové stránky <http://enrd.ec.europa.eu/cs/themes/clld>
- webové stránky příslušných ministerstev,
- webové stránky krajů.

Podklad k otázce č. 15: Uved'te slabé stránky a ohrožení venkova a návrh jejich řešení; uved'te silné stránky a příležitosti venkova a návrh jejich využití.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

V první řadě si je nutné uvědomit, že definice silných a slabých stránek venkova, resp. příležitostí a hrozeb, závisí na konkrétním vymezení venkova (viz otázku č. 13). Dále je třeba si uvědomit, že venkov je velmi heterogenní kategorií, jednotlivé venkovské oblasti mají specifické problémy, potřeby a rozvojový potenciál. Určitě nelze konstatovat, že celý venkov, který při většině svých vymezení zabírá převážnou část České republiky, je homogenní, a všechny obce, které do této široké kategorie spadají, mají stejné silné a slabé stránky, problémy a potřeby. S níže uvedeným seznamem je proto třeba pracovat kriticky a rozlišovat relevanci jednotlivých výroků pro konkrétní typy venkovských obcí (např. suburbánní obce, strukturálně postižené obce, obce postižené poválečným vysídlením, obce s extrémně periferní geografickou polohou, rekreační obce atd.).

Slabé stránky a ohrožení venkova:

- Nedostatek významných podnikatelských subjektů.
- Horší ekonomická situace v periferních oblastech.
- Malý podíl produkce zpracovaných výrobků s vysokou přidanou hodnotou a menší zkušenosti s marketingem (malá konkurenceschopnost).
- Nízká úroveň příjmů v lesnictví, zemědělství.
- Roztříštěná vlastnická struktura půdy a lesů.
- Nízká biodiverzita a ekologická stabilita lesů.
- Nepříznivá věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva na venkově.
- Postupující vytlidňování menších obcí v odlehlých oblastech v důsledku stárnutí populace a odchodu mladších obyvatel do měst.
- Malá mobilita pracovní síly, nízká ochota stěhovat se za prací.
- Prohlubující se problémy s dopravní infrastrukturou.
- Regionální rozdíly v dostupnosti a úrovni služeb, dopravní obslužnosti a technické infrastruktury.
- Nedostatečná atraktivita pracovních příležitostí pro kvalifikované lidi a z toho vyplývající další úbytek kvalifikovaných pracovních sil.
- Zvýšení výskytu extrémních klimatických jevů, opakované přírodní kalamity, riziko záplav, sucha, půdní eroze.
- Nízké majetkové a kapitálové vybavení k případné diverzifikaci hospodářství.
- Nedostatečný transfer znalostí, zejména využívání výsledků vědy a výzkumu v praxi.

Silné stránky a příležitosti venkova:

- Rostoucí poptávka spotřebitelů po kvalitních a bezpečných potravinách, rostoucí zájem o původ surovin a použité technologie při výrobě potravin ze strany spotřebitele. Rostoucí zájem o regionálně značené produkty.
- Využití komparativních výhod na trhu Evropské unie vzhledem k nižším nákladům na pracovní sílu a kapitál.
- Existující potenciál pro zvýšení produktivity práce a konkurenceschopnosti, zvýšení úrovně přidané hodnoty zemědělských produktů v rámci sektoru a celé venkovské ekonomiky.
- Dobrá úroveň venkovského kulturního a přírodního dědictví, místní instituce a spolky, obecní sounáležitost, pospolitost.
- Les a zemědělská půda jako zdroj obnovitelných surovin a narůstající význam mimoprodukčních funkcí lesa a zemědělství.
- Výhodná geografická poloha (ve středu Evropy, hraničí s východními i západními trhy, křižovatka dopravních cest).
- Rostoucí atraktivita venkovské turistiky, potenciál pro rozvoj agroturistiky i mimo tradiční turistické oblasti i v době pandemie.
- Rostoucí zájem společnosti o rozvoj venkova, ochranu přírody a krajiny, celospolečenské vědomí udržitelného rozvoje venkova.
- Rostoucí zájem o bydlení na venkově, příliv nových obyvatel. Souvisí s kvalitou přírodního životního prostředí, sociální sounáležitostí, nižší exponovaností z hlediska socioekonomických aktivit.
- Existence struktur potřebných pro výměnu informací a spolupráci aktérů rozvoje venkova (např. místní akční skupiny).
- Možnost využití nevyužitých podnikatelských objektů (brownfields).
- Rozvoj nových způsobů odbytu (prodej z dvora, farmářské trhy, prodejní automaty apod.).

Koncepce rozvoje venkova (KRV) je základním koncepčním dokumentem MMR a je základem pro strategické řízení rozvoje venkova. KRV mj. obsahuje i syntézu problémů a potřeb venkova, která je založena na několika šetřeních realizovaných ve venkovském prostoru.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Strategie regionálního rozvoje ČR. (Online). Dostupná z <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

Koncepce rozvoje venkova. (Online). Dostupná z https://www.mmr.cz/getmedia/279d5264-6e9e-4f80-ba4a-c15a26144cd0/Koncepce-rozvoje-venkova_202001.pdf.aspx?ext=.pdf

Program rozvoje venkova. (Online). Dostupný z https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF/FONDY%20EU/2014-2020/Programy/Program_rozvoje_venkova_final.pdf

SWOT analýzy obcí,

SWOT analýzy místních akčních skupin (MAS),

Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti: pro silnější, propojené, odolné a prosperující venkovské oblasti EU. (Online). Dostupná z https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/news/2021/06/30-06-2021-long-term-vision-for-rural-areas-for-stronger-connected-resilient-prosperous-eu-rural-areas.

Podklad k otázce č. 16.: Uved'te, které nástroje (legislativní, koncepční, finanční) jsou určeny na podporu rozvoje venkova v rámci ČR a EU.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Legislativní nástroje

V právu EU lze spojovat podporu venkova v programovém období 2021 – 2027 s ustanoveními čl. 31 až 34 nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1060/2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky. Uvedená ustanovení upravují využívání nástroje komunitně vedený místní rozvoj, stanoví obsahové náležitosti a schvalování strategií komunitně vedeného místního rozvoje, rámcové úkoly, které mají plnit místní akční skupiny a vymezují možný obsah podpory komunitně vedeného rozvoje z fondů EU.

Komunitně vedený místní rozvoj je pokračováním metody místního rozvoje LEADER, která byla zahájena v roce 1991 Evropskou komisí jako iniciativa společenství poskytující venkovským komunitám v EU podporu v zapojování místních partnerů do výstavby budoucí podoby dané oblasti. LEADER pokračoval od programového období 2014–2020 v novém kontextu vícezdrojového financování jako komunitně vedený místní rozvoj (CLLD). Také v programovém období 2021–2027 zůstává CLLD multifondovým nástrojem financovatelným z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Evropského námořního a rybářského a akvakulturního fondu (EMFAF) a nově i Fondu pro spravedlivou transformaci (JTF).

Koncepční nástroje

Podpora venkova může být v závislosti na stanovených prioritách pro příslušné období začleněna do koncepčních (strategických) rozvojových dokumentů na úrovni

- > **České republiky**, zejména ve **strategii regionálního rozvoje České republiky** - vizte § 6 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a v **Koncepci rozvoje venkova (KRV)**;
- > **kraje** ve **strategii rozvoje územního obvodu kraje** - vizte § 12 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, a § 35 odst. 2 písm. d) zák. č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů;
- > **obce** v **programu rozvoje obce** - vizte § 84 odst. 2 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

KRV je v souladu s programovým obdobím EU a dobou platnosti Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ platná pro období let 2021–2027. Dále rozpracovává SRR ČR 21+ ve vztahu k venkovským oblastem, a to i s ohledem na různorodost venkova. KRV na základě analýzy širokého spektra ukazatelů definuje typy venkova, pro které jsou určeny jednotlivé rozvojové cíle a aktivity.

Vize KRV říká, že venkov je územím, ve kterém se dobře žije, a o němž se zároveň říká, že se v něm dobře žije. Tak, aby byl venkov atraktivní pro bydlení, práci a podnikání, realizaci cestovního ruchu apod. Aby se na venkově žilo dobře, bude zajištěno prostřednictvím realizace aktivit pro dosažení:

- dostatečné infrastruktury a vybavenosti venkovských sídel,
- výkonné, stabilní a diverzifikované ekonomiky venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova,
- zdravého, rekreačně atraktivního a klimaticky stabilního životního prostředí venkova,
- rozvoje lidského a sociálního kapitálu na venkově,
- ale také díky rozvoji víceúrovňového strategického plánování a řízení rozvoje venkova.

Ekonomické nástroje

Ministerstvo pro místní rozvoj disponuje vhodnými dotacemi v oblasti regionální politiky, jejíž cílem je podpořit obnovu a rozvoj obcí, zvýšit kvalitu života jejich obyvatel a zlepšit atraktivitu obecního prostoru. Realizací podprogramu bude podpořen dynamický a vyvážený rozvoj obcí v ČR. Podpůrné programy a dotační tituly jsou aktuálně následující:

Podpora rozvoje regionů 2019+

Cílem programu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj sídel, realizaci projektů zvyšujících kvalitu života jejich obyvatel a zvýšení atraktivitu obecního prostoru. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Program se dále člení na podprogramy:

- Podpora obnovy a rozvoje venkova (pro obce do 3 000 obyvatel),
- Podpora obcí s 3001 - 10 000 obyvateli,
- Podpora obcí nad 10 000 obyvatel,
- Veřejné osvětlení,
- Podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů.

Podporovány jsou akce týkající se obnovy místních komunikací, obnovy sportovní infrastruktury, obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury, podpory vítězů soutěže Vesnice roku, rekonstrukce a přestavba veřejných budov, revitalizace veřejných ploch v zastavěném území obce, obnovy drobných sakrálních staveb a hřbitovů, podpory budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku, podpory dostupnosti služeb, podpory vybavení komunální technikou sdílené v rámci dobrovolného svazku obcí, podpory venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji obcí.

Příjemcem dotace jsou obce (vyjma statutárních měst), dobrovolné svazky obcí/mikroregiony.

Podpora pro odstraňování bariér v budovách

Cílem programu je zajistit státní podporu investičních a neinvestičních záměrů při odstraňování bariér v budovách městských a obecních úřadů a v budovách s pečovatelskou službou náležících do komplexních řetězců bezbariérových tras obcí a měst.

Obnova obecního a krajského majetku po živelních pohromách

Cílem programu je přispět prostřednictvím dotace z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj k obnově základních funkcí území zabezpečovaných v působnosti územních samosprávných celků a tím odstranit nebo omezit možné důsledky pohrom spočívající v narušení plynulosti, dostupnosti a kvality výkonu veřejné správy. Dotace slouží k rekonstrukci nebo opravě obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou. Příjemcem dotace je obec nebo kraj.

Podpora revitalizace území

Program je zaměřen na demolice budov v obcích s rizikem vzniku sociálně vyloučené lokality. Demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení. Cílem podprogramu je připravit území tak, aby jej bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce a zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací.

Žadatelem v tomto podprogramu je obec nebo kraj.

Všechny **kraje** jsou povinny podporovat poskytování sociálních služeb (od roku 2015, kdy tato povinnost přešla ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí). Některé dotační tituly jsou specifické dle potřeb kraje, v prostředí Moravskoslezského kraje například na podporu technických atraktivit.

Na **lokální úrovni** disponují dotačními tituly zejména větší města. Dotace jsou zaměřeny na podporu aktivit v oblasti kultury, sportu, sociálních služeb, památkové péče i životního prostředí (např. ekologická výchova). Některá města podporují prostřednictvím dotačních titulů rovněž aktivity s vyšší přidanou hodnotou, např. podporu inovací formou inovačních voucherů.

Programy, které spravuje Státní fond podpory investic (SFPI) jsou:

Nájemní byty

- úvěrový program na výstavbu nájemních bytů a domů či na přestavbu budov pro vymezenou skupinu obyvatel (senioři 65+, zdravotně či příjmově vymezené osoby), zletilé osoby do 30 let a osoby, jejichž obydlí zničila živelní pohroma

Výstavba pro obce

- jedná se o dotačně-úvěrový program na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů

Vlastní bydlení

- jedná se o úvěrový program na pořízení nebo modernizaci obydlí pro lidi do 40 let pečující o dítě do 15 let

Zateplování

- jedná se o finanční nástroj IROP pro specifický cíl 2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení
- podpora projektům je poskytována formou zvýhodněných úvěrů

Panel 2013+

- jedná se o úvěrový program na revitalizaci bytového fondu bez ohledu na technologii výstavby

Živel

- jedná se o dotačně-úvěrový program na obnovu obydlí postiženého živelnou pohromou

Regenerace sídlišť

- jedná se o dotačně-úvěrový program na regeneraci sídlišť

Brownfieldy

- dotace a úvěry na revitalizaci území se starou stavební zátěží (brownfieldů) pro jiné než hospodářské využití

Ze zdrojů EU je prostřednictvím multifondového financování podporován komunitně vedený místní rozvoj. V této souvislosti lze zmínit také nástroj v působnosti Ministerstva zemědělství **Program rozvoje venkova**, který byl schválený pro období 2014–2020 a po uplynutí **přechodného období** v letech 2021 a 2022 bude pokračovat v podobě Strategického plánu **Společné zemědělské politiky pro období 2023 – 2027** zaměřeného na podporu evropských zemědělců, zajišťování potravinové bezpečnosti při provozování odolného, udržitelného a konkurenceschopného zemědělství zejména s ohledem na probíhající změny klimatu.

V rámci vztahů k EU se odráží případné stanovení příslušných priorit v podpoře venkova v rámcovém dokumentu, který pro příslušné programové období definuje hlavní oblasti rozvoje podporované z fondů EU (je základním stavebním prvkem pro nastavení evropských fondů pro dané programové období).

Pro období 2014-2020 je tímto dokumentem **Dohoda o partnerství** schválená vládou ČR 26. září 2021 a 16. 2. 2021 formálně předložena Evropské komisi. V předcházejícím programovém období plnil tutéž roli tzv. **Národní strategický referenční rámec**.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Kromě seznámení s výše uvedenými dokumenty lze doplňkově doporučit k aktuálním podrobnostem o podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj příslušné webové stránky ministerstva o národních dotacích a návazně i webové stránky ostatních dotčených ministerstev.

Podklad k otázce č. 17.: Jakými právními předpisy se řídí poskytování podpory ze státního rozpočtu ČR nebo z rozpočtů územních samosprávných celků v oblasti regionálního rozvoje?

Z jakých daní jsou tvořeny daňové příjmy rozpočtů územních samosprávných celků a jakou úpravou se řídí?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky

Poskytování podpory ze státního rozpočtu je upraveno:

- **Zákonem č. 218/2000 Sb.** - o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) ve znění pozdějších předpisů.

Zejména jde o obsah hlavy III Účast státního rozpočtu na financování programu a poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu (§12 – 19).

- **Vyhláškou č. 560/2006 Sb.** o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku ve znění vyhlášky č. 11/2010 Sb.

Tato vyhláška upravuje pravidla postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programů pro přípravu, schvalování a realizaci programů nebo akcí v jejich evidenci v Informačním systému programového financování a pro jejich závěrečné vyhodnocení.

- **Pokynem č. R 1-2010** - k upřesnění postupu Ministerstva financí, správců programů a účastníků programu při přípravě, realizaci, financování a vyhodnocování programu nebo akce a k provozování informačního systému programového financování (Pokyn č. R 1-2010 je uveřejněn ve Finančním zpravodaji č.5/2010).

Poskytování podpory z rozpočtu územních samosprávných celků je upraveno zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje, a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

Daňové příjmy obce jsou tvořeny z

- daně z nemovitých věcí (příjemcem je obec, na jejímž území se nemovitost nachází),
- daně z přidané hodnoty,
- daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- daně z příjmů fyzických osob,
- daně z příjmů právnických osob.

Daňové příjmy kraje jsou tvořeny z

- daně z přidané hodnoty,
- daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- daně z příjmů fyzických osob,
- daně z příjmů právnických osob.

Konkrétní podíly příjmů z jednotlivých daní a další podmínky stanoví zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Platná znění uvedených předpisů.

Podklad k otázce č. 18: Co je koncept Smart Cities, jakými nástroji je definován a podporován v ČR a jaké oblasti jsou relevantní z hlediska konceptu pro česká města, obce a regiony?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Definice pojmu Smart Cities:

Pojmem Smart Cities rozumíme koncept strategického řízení města/obce/regionu, jehož primárním cílem je zajištění kvalitního života obyvatelům, kdy jsou jako nástroj využívány moderní technologie. Tato definice je ve zkrácené verzi převzata z **Metodiky pro přípravu a realizaci konceptu Smart Cities na úrovni měst, obcí a regionů** (MMR, 2019).

Z pohledu dalších obecně využívaných definic pojmu Smart Cities jsou akcentovány prvky jako dobré vládnutí, kvalita života, využití dat a technologií, chytré řízení a další související charakteristiky v závislosti na šíři pojetí konceptu Smart Cities.

Koncepce Smart Cities – odolnost prostřednictvím SMART řešení pro obce, města a regiony

Koncepce Smart Cities je zastřešujícím dokumentem pro problematiku SMART řešení v ČR. Z pohledu obcí, měst a regionů přináší návrhy oblastí pro nová řešení tak, aby byl zajištěn kvalitní život lidí a ČR byla atraktivní zemí a konkurenceschopným partnerem v mezinárodním kontextu.

Koncepce pracuje s pojmem **SMART řešení**, jež lze chápat jako nové technologické nástroje a inovativní přístupy k propojování a koordinaci řešení problémů.

SMART řešení jsou proto v Koncepci chápána jako taková, která naplňují sedm principů popsanych v tomto dokumentu: Princip změny směru; Princip odolnosti; Princip jednoho řešení s několika efekty; Princip „krátkých vzdáleností“; Princip spolupráce a finanční udržitelnosti; Princip koheze a komplementarity, horizontálního a vertikálního propojení; Princip řešení založených na relevantních informacích a faktech.

Koncepce je zastřešujícím dokumentem pro koordinaci inovativních sektorových postupů jednotlivých resortů v území. Její realizace vyžaduje ze strany národní úrovně spolupráci s municipalitami a kraji. Dokument je orientován k roku 2030, aby pokrytí jeho realizace odpovídalo i programovému období fondů EU, které budou značnou měrou přispívat k realizaci mnoha opatření.

Implementační plán Koncepce bude obsahovat jednotlivá opatření, jejich výchozí a cílový stav v horizontu dvou, pěti a sedmi let. Implementační plán bude dále vycházet z dotačních podpor a dalších finančních nástrojů a možností připravovaných pro programové období 2021–2027. Pro dosahování cílů uvedených v této Koncepci a pro nastartování realizace SMART řešení na úrovni obcí, měst a regionů bude klíčová podpora přípravy SMART projektů a pomoc s projektovou přípravou, kterou zprostředkuje mj. Národní plán obnovy.

Příklady relevantních oblastí pro koncept Smart Cities:

Mezi hlavní oblasti relevantní z hlediska Smart Cities patří digitalizace, doprava, energetika, stavebnictví, oběhové hospodářství, zdravotnictví, automatizace a robotizace, chytré vládnutí a eGovernment, sběr a vytěžování datových sad a využití IT technologií.

Digitalizace procesů a komunikace zásadním způsobem šetří zdroje a zvyšuje efektivitu a umožňuje zástupcům samospráv a jejich občanům minimalizovat rutinní činnosti, odstraňovat administrativní zátěž a věnovat se tak činnostem s vyšší přidanou hodnotou. Dlouhodobě se využívají chytrá řešení v dopravě, kde se nyní urychleně zavádí integrace dříve oddělených systémů. Dále také v energetice, např. v oblasti úspor a řízení spotřeby energie nebo u využití obnovitelných zdrojů. Monitoring majetku, občanů a životního prostředí je spolu s informačními systémy tradičně relevantní oblastí pro česká města a obce. V současnosti velmi důležitým předpokladem podmiňujícím aplikaci chytrých řešení v ČR je pokrytí optickou sítí, která je páteří infrastrukturou pro všechny výše uvedené oblasti.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

Webové stránky: **Error! Hyperlink reference not valid.** <https://mmr.cz/cs/microsites/sc/smart-cities>

Podklad k otázce č. 19. Jmenujte a popište aktuální podpůrné nástroje určené na podporu regionálního rozvoje ze státního rozpočtu ČR nebo z rozpočtů územních samosprávných celků.

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Regionální rozvoj je v českých podmínkách na národní úrovni finančně zajištěn fondy Evropské unie, explicitní regionální politikou státu a implicitními dopady ostatních národních politik.

Na regionální a lokální úrovni je regionální rozvoj finančně podpořen formou dotačních titulů.

Finanční podpora na **úrovni územních samosprávných celků** se provádí podle **zák. č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.**

V uvedené právní úpravě je významné především ustanovení § 9 a 10 upravující výdaje rozpočtu obce nebo kraje, které z hlediska podpory regionálního rozvoje zahrnují zejména

- výdaje na vlastní činnost v samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- výdaje spojené s výkonem státní správy a na závazky vyplývající z plnění povinností uložených zvláštními právními předpisy.
- závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů a ze smluvních vztahů vlastních organizací,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými územními celky nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání,
- jiné výdaje včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

V případě krajů k tomu přistupují významné **dotace do rozpočtů obcí** v kraji.

Z tohoto pohledu je možné zmínit, že od roku 2004 kraje disponují prostředky původně státního **Programu obnovy venkova**.

Při poskytování podpor z rozpočtu obce nebo kraje je třeba respektovat **postup pro poskytování dotace a návratné finanční výpomoci** upravený v § 10a až 10d a také **účelovost rozpočtových prostředků** (§ 19 zák. č. 250/2000 Sb.), která se určí

- individuálně ve vztahu ke konkrétnímu úkolu,
- odvětvově ve vztahu k potřebám daného odvětví
- územně ve vztahu k potřebám vymezeného území nebo jeho části anebo místa.

Nejvýznamnějším finančním prostředkem na realizaci regionální politiky jsou aktuálně **fondy EU** (minimálně do roku 2027), které v období 2021–2027 dle připravovaných programů generují bezmála cca 100 miliard Kč ročně. S ohledem na různé primární zdroje financování však není příspěvek fondů EU lineárně rostoucí.

Pro účely využití fondů EU v souladu se specifiky jednotlivých regionů v ekonomické, sociální i environmentální oblasti byl pro programové období 2021–2027 vytvořen dokument **Územní dimenze v operačních programech 2021+ (ÚDOP)**.

ÚDOP představuje nástroj regionální politiky při (územním) usměrňování podpory z programů financovaných z fondů politiky soudržnosti. Opírá se o ustanovení relevantní evropské legislativy pro politiku soudržnosti v programovém období 2021–2027. ÚDOP je obdobou Národního dokumentu k územní dimenzi implementovaného v programovém období 2014–2020.

ÚDOP je relevantní pouze pro fondy EU, územní dimenze je nicméně obecně platným principem využívaným i v kontextu implementace strategických dokumentů a podpůrných nástrojů – například Národního programu reforem, Národního plánu obnovy, či Modernizačního fondu. Bližší informace o způsobu uplatnění územní dimenze v těchto nástrojích obsahují příslušné dokumenty.

Gestorem národní regionální politiky je Ministerstvo pro místní rozvoj.

Podpůrné programy a dotační tituly jsou aktuálně následující:

Podpora rozvoje regionů 2019+

Cílem programu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj sídel, realizaci projektů zvyšujících kvalitu života jejich obyvatel a zvýšení atraktivity obecního prostoru.. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Program se dále člení na podprogramy:

- Podpora obnovy a rozvoje venkova (pro obce do 3 000 obyvatel),
- Podpora obcí s 3001 - 10 000 obyvateli,
- Podpora obcí nad 10 000 obyvatel,
- Veřejné osvětlení,
- Podpora vládou doporučených projektů v oblasti rozvoje regionů.

Podporovány jsou akce týkající se obnovy místních komunikací, obnovy sportovní infrastruktury, obnovy staveb a zařízení dopravní infrastruktury, podpory vítězů soutěže Vesnice roku, rekonstrukce a přestavba veřejných budov, revitalizace veřejných ploch v zastavěném území obce, obnovy drobných sakrálních staveb a hřbitovů, podpory budování a obnovy míst aktivního a pasivního odpočinku, podpory dostupnosti služeb, podpory vybavení komunální technikou sdílené v rámci dobrovolného svazku obcí, podpory venkovské pospolitosti a spolupráce na rozvoji obcí.

Příjemcem dotace jsou obce (vyjma statutárních měst), dobrovolné svazky obcí/mikroregiony.

Podpora pro odstraňování bariér v budovách

Cílem programu je zajistit státní podporu investičních a neinvestičních záměrů při odstraňování bariér v budovách městských a obecních úřadů a v budovách s pečovatelskou službou náležících do komplexních řetězců bezbariérových tras obcí a měst.

Obnova obecního a krajského majetku po živelních pohromách

Cílem programu je přispět prostřednictvím dotace z rozpočtové kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj k obnově základních funkcí území zabezpečovaných v působnosti územních samosprávných celků a tím odstranit nebo omezit možné důsledky pohrom spočívající v narušení plynulosti, dostupnosti a kvality výkonu veřejné správy. Dotace slouží k rekonstrukci nebo opravě obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou. Příjemcem dotace je obec nebo kraj.

Podpora revitalizace území

Program je zaměřen na demolice budov v obcích s rizikem vzniku sociálně vyloučené lokality. Demolice objektu bude následována celkovou revitalizací prostoru, včetně možné výstavby objektu, který bude sloužit jinému účelu než sociálnímu bydlení. Cílem podprogramu je připravit území tak, aby jej bylo možné znovu plnohodnotně využít v dalším rozvoji obce a zamezit tak vzniku oblastí se sociální segregací.

Žadatelem v tomto podprogramu je obec nebo kraj.

Všechny **kraje** jsou povinny podporovat poskytování sociálních služeb (od roku 2015, kdy tato povinnost přešla ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí). Některé dotační tituly jsou specifické dle potřeb kraje, v prostředí Moravskoslezského kraje například na podporu technických atraktivit.

Na **lokální úrovni** disponují dotačními tituly zejména větší města. Dotace jsou zaměřeny na podporu aktivit v oblasti kultury, sportu, sociálních služeb, památkové péče i životního prostředí (např. ekologická výchova). Některá města podporují prostřednictvím dotačních titulů rovněž aktivity s vyšší přidanou hodnotou, např. podporu inovací formou inovačních voucherů.

Programy, které spravuje Státní fond podpory investic (SFPI) jsou:

Nájemní byty

- úvěrový program na výstavbu nájemních bytů a domů či na přestavbu budov pro vymezenou skupinu obyvatel (senioři 65+, zdravotně či příjmově vymezené osoby), zletilé osoby do 30 let a osoby, jejichž obydlí zničila živelní pohroma

Výstavba pro obce

- jedná se o dotačně-úvěrový program na pořízení sociálních a dostupných bytů a sociálních, smíšených a dostupných domů

Vlastní bydlení

- jedná se o úvěrový program na pořízení nebo modernizaci obydlí pro lidi do 40 let pečující o dítě do 15 let

Zateplování

- jedná se o finanční nástroj IROP pro specifický cíl 2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení
- podpora projektům je poskytována formou zvýhodněných úvěrů

Panel 2013+

- jedná se o úvěrový program na revitalizaci bytového fondu bez ohledu na technologii výstavby

Živel

- jedná se o dotačně-úvěrový program na obnovu obydlí postiženého živelnou pohromou

Regenerace sídlišť

- jedná se o dotačně-úvěrový program na regeneraci sídlišť

Brownfieldy

- dotace a úvěry na revitalizaci území se starou stavební zátěží (brownfieldů) pro jiné než hospodářské využití

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Kromě seznámení s výše uvedenými právními předpisy ke konkrétním podrobnostem o podpoře regionálního rozvoje z pozice Ministerstva pro místní rozvoj vizte příslušné webové stránky ministerstva o národních dotacích a návazně i webové stránky dalších dotčených ministerstev, krajů a obcí.

Doporučené materiály pro přípravu:

- webové stránky Státního fondu podpory investic
[Home - SFPI](#)
- webové stránky MMR
[Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Podpora a rozvoj regionů \(mmr.cz\)](#)

Podklad k otázce č. 20: Jakou právní povahu má řád veřejného pohřebiště, kde je zveřejňován, kdo ho vydává a kdo schvaluje? Co je obsahem řádu veřejného pohřebiště?

A. Studijní text pro úřednickou zkoušku v příslušném oboru služby, za účelem složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Řád veřejného pohřebiště je provozním řádem, nikoli obecně závazným právním předpisem (nemá veřejnoprávní povahu). Provozovatel veřejného pohřebiště je však povinen se jím řídit.

Chování osob, které poruší řád veřejného pohřebiště, lze sankcionovat, jde-li o přestupky, podle zákona o pohřebnictví a v případě přestupků proti veřejnému pořádku podle zákona o přestupcích.

Řád veřejného pohřebiště musí být zveřejněn v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém. Zpravidla se umísťuje u vstupu na veřejné pohřebiště, je obvykle dostupný na úřední desce obce a také na internetových stránkách obce umožňujících dálkový přístup.

Řád veřejného pohřebiště vydává jeho zřizovatel, jímž může být obec, registrovaná církev nebo náboženská společnost.

K provozování veřejného pohřebiště a změnám řádu veřejného pohřebiště je nutný předchozí souhlas krajského úřadu. Krajský úřad vydá souhlas za předpokladu, že řád veřejného pohřebiště byl vypracován v souladu s požadavky stanovenými zákonem.

V řádu veřejného pohřebiště jeho provozovatel podrobně upraví zejména:

- rozsah služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti,
- dobu, po kterou je veřejné pohřebiště přístupno návštěvníkům,
- povinnosti návštěvníků veřejného pohřebiště (pořádek na veřejném pohřebišti),
- podmínky pro sjednání nájmu hrobového místa,
- povinnosti nájemce hrobového místa a povinnosti nájemce při zřízení hrobky,
- tlečí dobu pro lidské ostatky (pokud je pohřebiště určeno k pohřbívání do země),
- podmínky pro povolování exhumace po tlečí době,
- povinnosti provozovatele pohřebiště a dalších osob, které na pohřebišti provádějí práce,
- informace o právnické nebo podnikající fyzické osobě, je-li provozovatelem pohřebiště,
- podmínky pro dohled nad provozovatelem pohřební služby, pokud má na pohřebišti provádět práce na základě smlouvy s vypravitelem pohřbu,
- omezení vyplývající z územního rozhodnutí o zřízení veřejného pohřebiště.

B. Určení (popsání) způsobu/formy, jak se státní zaměstnanec může připravit na složení zvláštní části úřednické zkoušky.

Doporučené materiály pro přípravu:

- zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, hlava III.
- webové stránky MMR k pohřebnictví.